National Library 5253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
L

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 72 (3364) XXXVI aastakäik

Teisipäeval, 29. septembril 1987 — Tuesday, September 29, 1987

Eesti Algkooli avaaktuselt

Teisipäeval, 22. septembril — nõukogude vägede poolt Tallinna taasokupeerimise aastapäeval — alustas Toronto Eesti Algkool oma järjekordse õppeaastaga, just nagu anastajate kiuste, kes meile juba ammu hääbumist ja kadu on kuulutanud.

Tseremoonia algas Eesti lipu sisse toomisega. Palve luges õpetaja Kaljo Raid. Ta tegi oma sõnavõtu huvitavamaks jutukesega väikesest poisist, kes palus et Tartu saaks Eesti pealinnaks. Miks? Sest ta oli just klassis kirjatöö teinud, kus ta eksikombel Tallinna asemel Tartut pealinnaks nimetas. Nüüd palus ta, et see tõepoolest nii juhtuks — siis ei saaks ta halba hinnet!

Avasõna ütles õppenõukogu juhataja Hans Lupp, kes oma kõnes rõhutas eestikeelse kooli tähtsust ja seal käimise vajadust. Ta mainis ka Toronto algkooliõpetajate streiki, mis mõningal määral isegi meie koolitegevust takistab, sest meie õpetajad ehk ei taha, ametiühingulise lojaalsuse tõttu, streigi kestvusel õpetada ning kui nad õpetavad, siis ei saa nad koolidevalitsuselt oma aja eest palka. Ta lootis siiski eesti õpetajatega mingit kokkulepet saavutada.

Pikemalt võttis sõna koolijuhataja Valdek Lenk, kelle ladusa kõne ka allpool ära toome, sest tema sõnad ei ole tähtsad mitte ainult aktuselviibinud vanematele ja õpilastele, vaid ka tervele meie ühiskonnale. Niisiis, hr. Lenki sõnavõtt:

Armsad kolleegid ja kallid lapsed!

Tervitan teid ka omalt poolt uue kooliaasta alguse puhul ja soovin kõikidele õpilastele ning õpetajatele palju jõudu ja edu eelolevaks õppeaastaks. Usun, et olete suve jooksul kõik hästi kosunud ja puhanud ning otse ootasite, et saaksite jälle kooli tagasi tulla.

Eriti hea meel on mul tervitada uusi õpilasi, kes täna esmakordselt siin eesti koolis oma koolitööd alustavad. Teie olete kõik kindlasti siin majas lasteaias käies juba varem viibinud ja teate, et selle maja nimi, kus meie kool asub, on Eesti Maja. Siin koolis valitseb samasugune kord ja reeglid nagu teie kanada kooliski. Erinev on aga see, et tulete siia kooli, et õppida eesti keelt, eesti laule ja üldse lähemalt tundma õppida seda maad, kus teie vanemad või vanavanemad on sündinud. Sellepärast on üheks tähtsamaks nõudeks, et siin majas olles räägime alati eesti keelt. Seda teeme oma sõpradega, oma õpetajatega ja ka nendega, kes veel hästi eesti keelt ei oska, et ka nemad saaksid seda keelt õppida. Kas lubate seda teha?

Ma pöördun nüüd lastevanemate poole ja soovin, et teilgi oleks palju jõudu ja head tahet laste koolitoomiseks. Kogemused on näidanud, et õpilaste edu koolis on alati palju suurem, kui kodus tuntakse huvi lapse õppetöö vastu ja teda teatud mõttes aidatakse, kas siis lapsega igal võimalikul juhul eesti keelt rääkides või siis laste kodutööd kontrollides, et see õigeks ajaks valmis oleks. Püüame omalt poolt kodu- ja koolivahelist sidet eriliselt süvendada ja hoida.

Eriti palju saaksid lastevanemad kaasa aidata laste lugemisoskuse suurendamiseks.

Lugemisoskuse omandamine on muutunud ülemaailmseks probleemiks ja ollakse mures selle väga madalaks jäämise üle. Üheks suuremaks põhjuseks on muidugi televisiooni vaatamine, mis võtab suurema osa ajast, mida varemalt lugemiseks kasutati. Kadunud Herman Rajamaa on õpetajate pedagoogilises ajakirjas „Bülletään" kirjutanud artikli lugemisoskuse edendamise kohta ja siin ta väidab, et paljud koolid

(Järg lk. 12)

17 õpilast Toronto Eesti Seltsi Täienduskooli I klassis. Tagaplaanil I klassi-juhataja Merike Marten. Foto: T. Säägi

TARTU INSTITUUT
310 BLOOR ST. WEST
TORONTO, M5S 1W4
Sissekäik: Madison Avenue — Spadina Jaam

LOENGUD:

prof. Hain Rebas
VALITUD PEATÜKKE
EESTI ja PÕHJAMAADE
AJALOOST

Sel semestril on 3 loengut.
Teisipäeviti kell 7.30 õ.
6., 13. ja 20. oktoobril
KESKUSTELU JA KOHV
Kõik on kutsutud

LEMBIT SOOTS
KUNSTINÄITUS
13. oktoobrist kuni 24. oktoobrini 1987
THE GALLERY, College Park
Yonge & College Streets, Toronto
Avamine 15. okt. kella 5—9 p.l.

N. Liit saatis välja

Tiit Madisson jõudis perekonnaga Rootsi

Stockholm — Eesti Päevaleht — Mind seati valiku ette, kas minna läände või siis itta, s.t. töölaagrisse Siberisse, jutustas Arlanda lennuväljale saabunult äsjase Tallinnas 23. augustil Molotov-Ribbentropi-pakti aastapäeva meeleavalduse korraldaja, end. poliitvang Tiit Madisson, kes a. 1981 mõisteti „antisovjetliku tegevuse" süüdistuse põhjal viieks aastaks sunnitööle ja kaheks aastaks asumisele pärast karistuse ärakandmist. Ta pääses ilma viimaseta siiski kodumaale, jätkates seal kodanikuvabaduste ja õiguste nõudlust. Ja nüüd, pärast Tallinna demonstratsiooni, otsustati ta välja saata.

Asi läks väga kiiresti. Tiit Madissoni juhul. Eelmine esmaspäev kutsuti ta Tallinnas KGB-sse, kus talle esitati eelnimetatud ultimaatum. Mõne päevaga korraldati väljasõiduviisum, kuna rootsipoolne vastuvõtuviisum oli siin Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse kaasabil juba korraldatud. Abistamiskeskuse inimesed olidki Arlandal vastas, kuhu Tiit Madisson saabus koos abikaasa Elviiraga ja 12-aastase poja Jaanusega. Viimasel oli rootsi pressi piltide tegemisel peos sinimustvalge lipuke, vanematel tervituslilled.

Siin tuleb meelde tuletada, et ka Riia demonstratsiooni organisaator on vahepealt maalt välja saadetud ja jõudnud juba Stockholmis esineda pressikonverentsil.

Ka Tiit Madissoni tulek pälvis erilist rootsi massimeediumide huvi ning teda intervjueerisid nii televisioon, raadio kui ka ajalehed. Õhtul andis Aktuellt TV-s edasi lühiintervjuu, milles ta märkis, et glasnost on vähendanud elanikkonna kartlikkust,

Tiit Madisson

kuid mingeid sügavamaid muudatusi ei ole toimunud. Niipea, kui tegemist on rahvusküsimustega, s.t. eestlaste ja venelaste vahekordadega, siis selgub, et võimalused on väga piiratud. Eesti, läti ja leedu õigusnõudlejate vahel on loodud koostöö. Madisson usub, et Hitler-Stalini vahelise pakti tulemuste vastu võitlemist ei saa enam pidurdada, igal juhul mitte väljasaatmistega.

(Järg lk. 9)

Kas jälle postistreik?

OTTAWA (CP) — 23.000 liikmeline Kanada Postiteenistujate Ametiühing (Canadian Union of Postal Workers) võib alustada seaduslikku streiki kell 12.01 järgmise kesknädala (30. sept.) hommikul. Äsjasel kirjakandjate streigil olevat Kanada Postivalitsus kaotanud 20 kuni 30 miljonit dollarit. See nn. „rotating" (keerlev) streik kestis 19 päeva. Kirjakandjate ametiühingu juht Robt. McCarry väidab, et kuna tema union võitis streigi, siis tahab postivalitsus nüüd oma võimu näidata Postitööliste vastu ja sellepärast sunnib ta need oma järeleandmatusega streikima.

Peamiseks tüliküsimuseks on postisortimise üle andmine privaat-firmadele kontraktide alusel, millega postiteenistujad kaotaksid vähemasti 4200 hästimakstavat töökohta. Kanada Postivalitsus kavatseb erafirmade kasutamise tõttu tublisti raha kokku hoida.

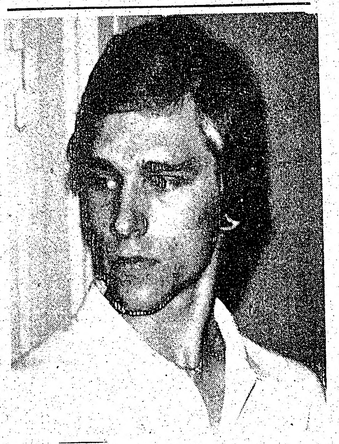

Lätist väljasaadetud Rolands Silaraups Stokholmi Eesti Majas. Foto: Ilmar Olesk

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane,
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd.
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Tegevtoimetaja: Arvi Tinits. **Toimetaja:** Olaf Kopvillem.

Toimetuse kolleegium: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss.

Telefonid: toimetus 733-4550, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 733-4551 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni.

Tellimishinnad Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $60.—, poolaastas $34.— ja veerandaastas $18.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $111.—, $60.—, $31.—.

Tellimishinnad väljaspool Kanadat: aastas $80.—, poolaastas $44.— ja veerandaastas $23.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $115.—, $62.—, $32.—, mujal välismaal $140.—, $75.—, $40.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 75 ¢.

Kuulutuste hinnad: üks toll ühel veerul: $5.50, esiküljel $6.50.

Kuulutusi võetakse vastu nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip., homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080.

Hitleri-Stalini pakti aastapäeval korraldatud meeleavaldus, mis kujunes rahva suureks demonstratsiooniks. Pildil rahvamass Tallinna Raekoja platsil.

Eestlane oma isade maal I

Vaadeldes Eestis praegu valitsevat olukorda ja N. Liidu kommunistliku partei peasekretäri Gorbatshovi viimase võimaluseni ülespuhutud nn. uutmise poliitikat, teeksime suure vea kui peatuksime ainult ühe või teise eluavalduse ja probleemi juures ning unustaksime sealjuures inimese, kodumaal elava meie rahvuskaaslase, eestlase. Kui vaba maailma raudeesriide-taguste küsimuste vaatlejad Eestis ja teistes Balti riikides valitsevaid olusid kirjeldades inimesi ainult nende praeguste üldiste elutingimustega seoses puudutavad, libisedes mugavalt ja ükskõikselt mööda eesti rahva hingelistest ja füüsilistest kannatustest ning igapäevase elu muredest ja raskustest, siis kodumaal valitsevatest olukordadest paremini informeeritud ning lähedasemaid sidemeid ja kontakte omavad väliseestlased lähevad oma vaatluse tegemisel ja hinnangute andmisel palju sügavamale ja tunduvalt kaugemale, katsudes endale praeguste olukordade taustal enam-vähem selget pilti luua kodumaal elavast eestlasest ja tema võitlusest oma eksistentsi kindlustamiseks.

Pilku meie paguluse algperioodile tagasi heites tundub, et kodumaalt põgenenud eestlaste hulgas leidus ka neid, kes Eestisse jäänud rahvuskaaslaste vaatlemisel ja hindamisel sageli olid pealiskaudsed ja ühekülgsed. Oli isegi selliseid üksikuid, kes jagasid nõukogude terrorirezhiimi all elavad eestlased ainult kahte liiki — siinse maa keeles good guys ja bad guys. Esimesed olid need, kes alati oma eluga ja vabadusega riskides julgesid okupantide vastu võidelda, kuna teise gruppi kuulusid puhtaverelised kommunistid-reeturid ja nende kaastöölised.

Selle musta ja valge teooria alusel ei tuntud vahepealset halli värvi. Eesti rahvale sellise äärmusliku ja kitsapiirilise hinnangu andjad ei arvestanud tegelikku olukorda, kus suurem osa kodumaa eestlastest elasid teatud perioodidel jahikoertest jälitatud metsloomadena, katsudes oma kurbi elupäevi kuidagi edasi veeretada ja elu sees hoida äärmuste vahel laveerides ja demokraatlikult maailmalt abi oodates, mille andmisele siinpool raudset rimpa kunagi pole mõeldud.

Nüüd on olukord kodumaal elavatele inimestele hinnangu andmisel siiski tunduvalt muutunud ja neile vaadatakse üldiselt realistlikuma pilguga. Eestis, Lätis ja Leedus vene okupatsiooni alla elavate inimeste hoiaku, käitumise ja grupeeringute vaatlemisele võib läheneda tegelikult mitmest aspektist, kuid huvitava ja realistliku analüüsi selle probleemi kohta on avaldanud Association for the Advancement of Baltic Studies (AABS) ajakirja „Journal of Baltic Studies" 1986. aasta sügise numbris Salfordi ülikooli juures töötav leedu professor A. Shtromas, kelle hinnangul balti rahvad on säilitanud demograafilised, ja psühholoogilised eelduseks iseseisvuseks. Tema analüüs tundub loogilisena ja praegustele olukordadele vastavana.

Prof. Shtromas mainib õieti, et Balti riikides on inimeste igapäevane käitumine ja hoiak tingitud praktilistest poliitilistest kaalutlustest. Vastavalt sellele, kuidas iga inimene nende kaalutlustele reageerib, võib rahvast jagada kolme põhilisesse gruppi. Esimese grupi moodustavad kohandujad (conformists), kes seavad esirinda ainult oma isiklikud huvid, heaolu ja karjääri, alistudes täielikult rezhiimile. Selles grupis on prof. Shtromase hinnangul väga vähe eestlasi, lätlasi ja leedulasi.

Teise gruppi kuuluvad alalhoidlikud (conservationists). See on tegelikult kõige suurem grupp ning selle liikmed on arvamisel, et nad on sunnitud praktilistest kaalutlustest lähtudes koos töötama rezhiimiga, kuid peavad sealjuures silmas üldrahvuslikke huvisid, katsuvad säilitada rahvuslikku omapära ning rahva vaimseid ja materiaalseid ressursse — loodust ja loodusvarasid, keelt, rahvuskultuuri, autentset ajalugu jne. Selle grupi liikmed on prof. Shtromase arvates need eestlased, lätlased ja leedulased, kes hoiavad praeguste tingimuste juures rahva võimelisena ja elavana, kindlustades sellega ühtlasi häireteta ülemineku iseseisvusele ja vabadusele kui selleks võimalused avanevad.

Kolmas grupp on oma koosseisult võrdlemisi väike ning koosneb aktiivsetest dissidentidest. Selle grupi liikmed on pärit alalhoidlike ridadest, kuna paljud ei suuda enam kaasa teha kahepalgelist mängu ning tulevad eluga riskides avalikkuse ette oma tõeliste mõtete ja rahvusliku hoiakuga.

Prof. Shtromas ei puuduta selle analüüsi tegemisel kommunistliku partei osatähtsust, kuid tõenäoliselt leidub kõige rohkem parteilasi esimeses grupis — mitte niivõrd ideoloogilistest tõekspidamistest lähtudes kui oma karjääri ja heaolu silmas pidades. Kindlasti leidub ka alalhoidlike suures grupis, mis moodustab tegelikult rahva kui sellise, kommunistliku partei liikmeid, kuid suur osa neist kasutab oma parteilist kuuluvust ja sidemeid rahvuslike huvide kaitsemiseks.

Leedu professori analüüs Eestis, Lätis ja Leedus latentses olekus peituva rahvusliku hoiaku ja poliitiliselt praktilise käitumise kohta on enamvähem identne nende tähelepanekutega, mida meil on võimalik olnud Eestist saada rahva rahvusliku ja poliitilise meelsuse hindamisel. Millistest kannatustest ja hävitamisoperatsioonidest eestlane on tulnud välja sirge seljaga ja oma rahva truu liikmena, sellest ühes järgmises juhtkirjas.

K.A.

„Raadiohäälte" taktikepi järgi

Selle pealkirja all kirjutatakse 25. augusti 1987 „Rahva Hääles" demonstratsioonist Tallinnas, kus sõimatakse välismaisi „õõnestusraadiojaamu" ja peetakse ikka veel kramplikult kinni nõukogudepärasest ajaloo-võltsimisest, hoolimata palju-kiidetud „glasnost"-i poliitikale. Aga laseme lugejal ise otsustada. Allpool väljavõte „Rahva Häälest", kirjaviis muutmata.

23. augustil toimus Tallinnas Hirvepargis kogunemine, mille olid inspireerinud „Ameerika Hääl", õõnestusraadiojaamad „Vaba Euroopa" ja „Vabadus", samuti väike grupp varem Nõukogude-vastase tegevuse eest süüdimõistetud isikuid eesotsas T. Madissoniga. See spektaakel, mis mängiti nende poolt maha Nõukogudevastase stsenaariumi järgi, tõi kahjuks kokku mõnisada uudishimulikku. Provokatsioon oli ühitatud Nõukogude — Saksa 1939. aasta mittekallaletungilepingu allakirjutamise aastapäevaga.

Kokkutulnud seadsid kahtluse alla lepingu õiguspärasuse ning tõlgendasid selle mõningaid sätteid demagoogiliselt, kodanlik-natsionalistlikelt seisukohtadelt. Spekuleerides eestlaste rahvuslike tunnetega, panid nad lilli Linda kuju juurde. Selle aktsiooniga püüdsid provokaatorid moonutada Eesti töötajate revolutsioonilist minevikku, heita sellele varju, mustata Nõukogude rahvaste vennalikku ühtsust, diskrediteerida nõukogude võimu.

Võimalik, et selle lepingu aastapäeva oleks ehk pidanudki tähistama, juhul kui ürituse organiseerijad oleksid näinud selles üllaid eesmärke.

Aga nimelt: esiteks, kui nad oleksid näinud lepingus meie riigi järjekindlat rahupoliitikat, kui sel hetkel ainuvõimalikku akti, mis lükkas sõja fashistliku Saksamaa ja Nõukogude Liidu vahel kaugemale, kui taktikalist kilpi Nõukogude valitsuse käes, mis ei võimaldanud Saksamaal kasutada kodanliku Eesti territooriumi platsdarmina sõjaks NSV Liidu vastu;

teiseks: kui kogunemise korraldajad oleksid rõhutanud, et 1939. aasta leping sisaldas konkreetseid positiivseid momente ka eesti rahva jaoks. Eeskätt seda, et loodi võimalus lükata kaugemale Eesti territooriumi vallutamine fashistliku Saksamaa poolt, millele oleks järgnenud vältimatu arveteõiendus elanikkonna selle osa kallal, kes toetas ühelt poolt heanaaberlikke suhteid Nõukogude Liiduga ning teiselt poolt astus välja Eesti fashiseerimise vastu.

Ei mainitud ka seda, et Nõukogude vägede kohalolek meie territooriumil mõjus kaudselt ka asjaolule, et Eesti fashismimeelne valitsus kukutati rahulikult, ilma verevalamiseta, et kehtestati rahvavõim.

Kogunemise suunitlus oli aga hoopis teine. Teatavasti hakkasid meie vaenlased valmistuma selleks kogunemiseks juba ammu. „Raadiohääled" edastasid viimasel ajal otseselt instruktsioone, kuidas on vaja valmistuda niisugusteks aktsioonideks Baltikumis, moonutati samuti Nõukogude riigi sõjaeelsete aastate eesmärke ja poliitikat, esmajoones Nõukogude-Saksa mittekallaletungilepingut, millele kirjutati alla 1939. aasta 23. augustil. Sealjuures on ignoreeritud konkreetseid ajaloolisi tingimusi, seda pinevat sõjalis-poliitilist olukorda, mis oli kujunenud Euroopas 1939. aastal.

Meie vaenlased, nagu märkis oma ettekandes NLKP Keskkomitee 1987. a. juunipleenumil M.S. Gorbatshov teevad peapanuse sellele, et „demokratiseerimise ja avalikustamise protsesse ära kasutades sokutada meile vääreesmärke ja kahjulikke väärtusi külvata meie olukorra parandamisele viiva kursi õigsuses ja siiruses."

Kui keegi arvabki, et ta suudab neid eesmärke saavutada, siis ta eksib rängalt Eesti rahvas, kes on koos meie maa teiste rahvastega läbi teinud kolm revolutsiooni, ei lase end valitud teel kõrvale tõugata.

(ETA)

Samas ajalehes on artiklid ka Riia ja Vilniuse meeleavalduste kohta, kuid veidi teiselaadsed — pealkirja all „Ajage provokaatorid tänavalt minema" intervjueeritakse lätlasi, kellede nimed on ka ära toodud — nagu 70-aastane Valis Zvejnieks — kes hurjutavad demonstrante ja kutsuvad ametivõime ehk „organeid" üles, „huligaane" tänavalt minema kihutama.

Samasuguseid sõnu saadakse insenerilt, kelle nimi on Haris Ritinsh. Mehed nagu Edmunds Cirvilis, kes demonstratsiooni juhatasid, olevat endised libedakeelsed fashistlikud sõdurid, keda kümne aasta pikkune Siberi vangipõlv ei ole veel oma võltsideedest võõrutanud. Märgitakse ka 20 USA senaatori märgukirja N. Liidu valitsusele, kes end sündsusetult otse Nõukogude siseasjadesse segavad!

Demo kohta Vilniuses, pealkirja all „Provokatsioon kukkus läbi," teab „Rahva Hääl" ütelda, Tassi kaasabil muidugi,

(Järg lk. 9)

Kommentaarid

Moskvast on viimasel ajal mitmel korral vabasse maailma saadetud informatsiooni, et Afganistani „bandiidid" on Ühendriikidest saadud rakettidega alla tulistanud reisilennukeid. Seda informatsiooni on lääne võimatu kontrollida ja tegelikul on siin tegemist N. Liidu võ Afganistani kommunistliku rezhiimi lahing- ja transportlennukitega, mis lendavad sõjalise tegevuse piirkonnas. Moskvas ja Kabulist antud teateid tule seetõttu võtta äärmise et tevaatlikkusega ja suhtud neisse kui propagandavõtetesse mille eesmärgiks on Afganistan vastupanuliikumist näidata võimalikult mustades värvid ning teha eeltöid sõjategevus lõpetamiseks N. Liidu ja Kabu kommunistliku valitsus huvidest lähtudes.

N. Liidu juhtkond on ju pikema aja jooksul kinnitanu et ta kavatseb Afganistani sõ lõpetada ja punaarmee üksus koju tuua ning on esitan koostöös Kabuli kommunistli valitsusega selle eesmärgi saav tamiseks isegi terve rea ette nekuid. Need ettepanekud ilusalt sõnastatud, kuid n kõiki iseloomustab üks juh mõte: punaarmee üksused l kuvad Afganistanist ainult kui Afganistanis on kommun lik venesõbralik rezhiim ki lustatud ja vastupanuliikum täielikult likvideeritud.

Kuna Afganistani okupe mine on teinud Gorbatsho suuri raskusi detente poli täispurjede üles tõmbamis *siis katsub Kremli peasekr* sellest painajalikust koorm igasuguste võtetega lahti saa kasutades selleks kõiki mõe vaid poliitilisi ja diplomaat manöövreid, millega Moskva minevikus korduvalt lä maailma petnud. Nüüd on ofensiivina käiku lastud Liidu sõjajõudude Afganista väljatõmbamise ajatabeli gramm, millega tahetakse nemaailmale puru silma pu ta.

Esitatud ajatabeli progra on põhiliselt tüüpiline nõuk de võte oma võimu kindlust seks Afganistanis. Progra alusel peavad Ühendriigi teised Afganistani vastupa kumise abistajad oma abi k selt lõpetama ning samal alustavad nõukogude väed järgulist lahkumist Afga nist. Plaan on läbipaiste partisanid peavad oma r maha panema ning vene koos Afganistani kommu dega likvideerivad pikkam välisabist ilma jäänud vas nuliikumise.

Tegelikult on see kommu de vana taktika ning se seni kasutatud edukalt vallutuste organiseerin Sama taktika on mängus raaguas, kus nõutakse tradele abi andmise lõpet enne kui Nikaraagua p valitsus hakkab Kesk-Am rahulepingu tingimusi dama ning samad v häirivad Filippiinidel pre Aquino valitsust, kes kommunistidelt rahu ja promissi huvides relvade panemist, millega kommu ei nõustu.

o

Ühendriikides on ko mõne kõrgel positsioonil

Kommentaarid Lugejakiri

Moskvast on viimasel ajal mitmel korral vabasse maailma saadetud informatsiooni, et Afganistani ,,bandiidid" on Ühendriikidest saadud rakettidega alla tulistanud reisilennukeid. Seda informatsiooni on läänes võimatu kontrollida ja tegelikult on siin tegemist N. Liidu või Afganistani kommunistliku rezhiimi lahing- ja transportlennukitega, mis lendavad sõjalise tegevuse piirkonnas. Moskvast ja Kabulist antud teateid tuleb seetõttu võtta äärmise ettevaatlikkusega ja suhtuda neisse kui propagandavõtetesse, mille eesmärgiks on Afganistani vastupanuliikumist näidata võimalikult mustades värvides ning teha eeltöid sõjategevuse lõpetamiseks N. Liidu ja Kabuli kommunistliku valitsuse huvidest lähtudes.

N. Liidu juhtkond on juba pikema aja jooksul kinnitanud, et ta kavatseb Afganistani sõda lõpetada ja punaarmee üksused koju tuua ning on esitanud koostöös Kabuli kommunistliku valitsusega selle eesmärgi saavutamiseks isegi terve rea ettepanekuid. Need ettepanekud on ilusalt sõnastatud, kuid neid kõiki iseloomustab üks juhtiv mõte: punaarmee üksused lahkuvad Afganistanist ainult siis kui Afganistanis on kommunistlik venesõbralik rezhiim kindlustatud ja vastupanuliikumine täielikult likvideeritud.

Kuna Afganistani okupeerimine on teinud Gorbatshovile suuri raskusi detente poliitika täispurjede üles tõmbamiseks, siis katsub Kremli peasekretär sellest painajalikust koormast igasuguste võtetega lahti saada, kasutades selleks kõiki mõeldavaid poliitilisi ja diplomaatilisi manöövreid, millega Moskva on minevikus korduvalt läänemaailma petnud. Nüüd on uue ofensiivina käiku lastud N. Liidu sõjajõudude Afganistanist väljatõmbamise ajatabeli programm, millega tahetakse läänemaailmale puru silma puista.

Esitatud ajatabeli programm on põhiliselt tüüpiline nõukogude võte oma võimu kindlustamiseks Afganistanis. Programmi alusel peavad Ühendriigid ja teised Afganistani vastupanuliikumise abistajad oma abi koheselt lõpetama ning samal ajal alustavad nõukogude väed järkjärgulist lahkumist Afganistanist. Plaan on läbipaistev — partisanid peavad oma relvad maha panema ning venelased koos Afganistani kommunistidega likvideerivad pikkamööda välisabist ilma jäänud vastupanuliikumise.

Tegelikult on see kommunistide vana taktika ning seda on seni kasutatud edukalt uute vallutuste organiseerimisel. Sama taktika on mängus Nikaraaguas, kus nõutakse contradele abi andmise lõpetamist enne kui Nikaraagua punane valitsus hakkab Kesk-Ameerika rahulepingu tingimusi rakendama ning samad võtted häirivad Filippiinidel president Aquino valitsust, kes nõuab kommunistidelt rahu ja kompromissi huvides relvade maha panemist, millega kommunistid ei nõustu.

o

Ühendriikides on kombeks mõne kõrgel positsioonil asuva isiku väärsammud suureks puhuda, kuna samal ajal esineb skandaale, mis vaigitakse õhutihedalt maha. Teatavasti paisutati Nixoni ja Reagani eksimused erakordselt suureks, kuna samal ajal ajakirjanduse ja liberaalide lemmik John Kennedy nautis avaliku arvamisega suhtlemisel kuulikindlat julgeolekut.

Milliste tehingutega president Kennedy päevil tegeleti, sellest kirjutab oma äsja ilmunud mälestustes ,,Man of the House" endine parlamendi spiiker Thomas P. O'Neill huvitavaid lugusid. Demokraat O'Neill, kes alati suhtus kritiseerivalt Nixoni ja Reagani poliitikasse ja eksimustesse, kirjutab näiteks avameelselt kuidas ta mängis vahemehe osa kui Kennedy perekond tahtis ära osta Edward McCormack'it, kes oli Edward Kennedy vastaseks kui Teddy kandideeris esmakordselt senatisse. O'Neill'i andmetel tegi president Kennedy talle ettepaneku, et ta võtaks selles küsimuses kontakti presidendi abilise Kenneth O'Donnell'iga, kes oli maininud O'Neill'ile: ,,Kui Eddie (McCormack) loobub nüüd kandideerimast, siis saadame ta saadikuks sinna riiki, kuhu ta ise tahab minna. Meil on ka teada, et tal on sada tuhat dollarit võlgu. Kui ta — see tähendab McCormack — loobub nüüd senatist, siis hoolitseb vana Joe (Kennedy'te isa) nende võlgade korraldamise eest ning Eddie võetakse mõne Kennedy ettevõtte advokaadiks."

O'Neill väidab oma mälestustes, et McCormack lükkas selle ettepaneku tagasi, lootes, et ta saab kõrge koha föderaalvalitsuse juurde. Tegelikult oli see koht juba lubatud ühele teisele mehele.

Huvitav, et O'Neill selliste paljastustega esineb, mis heidavad tumeda varju üleskiidetud president Kennedyle ja tema perekonnale. Kuid nii need lood on — lihtne vask pannakse kullana hiilgama kui seda tahetakse ning silmapaistvast poliitikust ja riigimehest tehakse väikese eksimuse pärast suur kurjategija ja seaduste rikkuja. See on kõik võimalik sellisel maal, kus massiteabevahenditele on antud kontrollimatud võimalused juhtide valimisel kuid ühtlasi ka nende kukutamisel.

AMI

Teie ajalehe #64, 27. aug. juhtkiri tõi masendavaid teateid Londoni Eesti saatkonna tühja hoone seisukorra kohta. Kui kahju!

Mõned ajad tagasi ilmus siinseis Eesti ajalehtedes üleskutse samas asjas ühe agara seltskonnadaami poolt, kes rahalisi annetusi kogub ka kodumaal vangistatute toetamiseks. Paluti saata rahalisi toetusi Londoni Eesti saatkonna hoone hädaparaste remontide ja säilitamise otstarbeks, toetajate nimekiri lubati ajalehis avaldada ja summasid selleks oleks pidanud saabuma. Hiljem pole aga olnud sellest enam midagi kuulda.

Oleks huvitav teada, kui palju toetussummadena laekus ja mida nendega teha suudeti.

TOETAJA

„VABA EESTLANE"

on vabade eestlaste häälekandja.

Ohtlik Nikaraagua!

Meie revolutsioon ulatub kaugele üle Nikaraagua piiride! ütles sandinistlik Nikaraagua siseminister Tomas Borge oma raadiokõnes 19. juulil 1981

Kui USA Kongress järgmise abiandmise Nikaraagua vastupanuliikumisele arutusele võtab, peaksid nad olukorda kaaluma väljaspool oma kitsaid parteipoliitika piire. Kui ,,contrad" enam USA-st abi ei saa, võidab kommunism. Kui sandinistid kindlalt Nikaraaguat valitsevad, jätkub nende ,,revolutsiooni eksport", nagu oma eelmistes artiklites oleme näidanud.

3.

Selle tõttu vaatab USA 1990-ndates aastates vastu võimalusele, et kommunism juba Rio Grande'ni ulatub. Seepärast on Ühendriikide Kongressil õieti ainult kaks alternatiivi — kas anda abi ,,contradele", või oodata kuni nende oma sõjavägi mängu peab sekkuma. Sest nagu oma eelmistes artiklites näitasime, koosneb Nikaraagua sandinistide valitsus vanadest kommunistlikest võitlejatest, kes Castro rezhiimi ja maailma terroristlike liikumistega lähedases ühenduses seisavad.

Et seal USA elulised huvid mängus on, sellest said ameerika presidendid juba mõõdunud sajandil aru. 1823. aastal vormistatud ,,Monroe doktriin" — ammu enne Panama kanali ehitamist — oli mõeldud Euroopa koloniaalvõimude, nende hulgas ka Venemaa, Ameerika mandrilt eemale hoidmiseks. Ning kui Kuuba kohta saab vaielda, et see on nagunii endine hispaanlaste koloonia ja ei asu Ameerika mandril, siis Nikaraagua kohta see argument ei kehti.

NIKARAAGUA — N. LIIDU KLIENT-RIIK

Nagu oma eelmistes artiklites näitasime, on Nikaraagua praegu tõeline N. Liidu klient-riik. N. Liit on nõus oma marksist-leninistlikku impeeriumi toetama nii raha kui relvadega ja nad on seda nn. ,,kolmanda maailma" riiges teinud juba viimase generatsiooni vältel. Hoolimata oma maa katastroofilisest põllumajandus-poliitikast on Moskva ostnud kalli välisvaluuta eest kapitalislikelt maadelt vilja ja seda kas andnud või odava hinnaga müünud oma klient-maadele. Näiteks Kuuba on nüüd majanduslikult N. Liidust olenev ja oma ülalpidamise vastutasuks võitlevad Kuuba sõdurid nii Aafrika maadel (Etioopias, Mosambiigis, Angoolas) kui ka mujal ,,vabastussõdades" (Salvadoris, Nikaraaguas). Möödunud poolaasta vältel on N. Liit Nikaraaguale rohkem kui 300 miljoni dollari väärtuses relvi saatnud — mis on umbes üheksa korda nii palju kui USA on ,,contrade" abistamiseks ohverdanud. Samal ajal on N. Liit organiseerinud oma sõpru ja kaasajooksikuid üle terva maailma, kes demonstreerivad igal võimalikul juhusel Nikaraagua sandinistliku(loe kommunistliku) rezhiimi eest ning ei jäta kunagi võimalust kasutamata, ,,contra" liikmeid terroristideks ja bandiitideks tembeldada.

Kuigi N. Liidul ei ole praegu Nikaraaguas oma sõjajõudude baase, on baaside-potentsiaal seal olemas. Kuna Kuuba on väga lähedal, ei ole neil seal praegu otsekohe baase tarvis, kuid nad on huvitatud Vaikse Ookeani rannapiirkonnast. Sest Nikaraagua on hüppelauaks Mehhiko suunas ja N. Liit on sellest suurriigist palju rohkem huvitatud kui väikestest Kesk-Ameerika ,,mini-riikidest".

Kuid N. Liit ei ole kõik ühele kaardile pannud — ta ei toeta Nikaraaguat kõige jõu ja võimuga. Kremli arvates ei ole Managua valitsus sajaprotsendiliselt ,,sotsialistlik" (loe kommunistlik) rezhiim, vaid on ikkagi veel ,,rahvademokraatlikus" arengustaazhis. Nad ei ole ka täieõiguslikud CMEA (nõukogude-bloki rahvusvahelise kaubandusorganisatsiooni) liikmed, sest N. Liit ei ole veel täielikult nende majandust kontrollimas. Venelased kulutavad 4 miljardit dollarit aastas Kuuba ülalpidamiseks, kuid nagu mainitud, on kulutused Nikaraaguale palju väiksemad. Näiteks on nad hiljuti keeldunud Nikaraagua õlitarbeid täielikult rahuldamast. Võib-olla ootavad nad USA invasiooni, või isegi püüavad Ameerikat invasioonile meelitada? Kui Ühendriigid tõesti Nikaraagua väevõimuga üle võtaks ja oma garnisoni sinna sisse viiks, oleks see N. Liidule väga suureks propagandavõiduks kogu Lõuna- ja Kesk-Ameerikas — ning võibolla kogu maailmas. Venelased on ehk nõus oma nõrka satelliit-maad selleks propaganda-võiduks ohverdama?

NIKARAAGUA — REVOLUTSIOONI EKSPORTIJA

Sandinistid on tõotanud et nende revolutsioonil ei ole piire. Seepärast ei tähenda Nikaraagua maalapikese USA vägede poolt okupeerimine ehk eriti palju — nad on selleks ette valmistatud. Nende juhid on, nagu eelmistes artiklites näitasime, tuttavad kogu Ladina-Ameerikas ja isegi ülemaailmses ulatuses, kuna nad on olnud sekkunud mitmesugustesse revolutsiooni- ja terroriorganisatsioonidesse. Praegu on ,,Reagani doktriini" abil saavutatud võrdlemisi stabiilsed, enamvähem demokraatlikud valitsused paljudes Ladina-Ameerika riikides — nagu näiteks Salvador, Guatemala, Honduras, Costa Rica Kesk-Ameerikas ja Venetsueela, Brasiilia, Peruu, Argentiina ning Boliivia Lõuna-Ameerikas. Isegi vasakpoolsete liberaalide poolt vihatud Tshiilis on rohkem võimalusi protestimiseks kui Nikaraaguas, hoolimata sellest et alles mõni päev tagasi Managuas uuesti opositsiooni-ajalehel ,,La Prensa" uksed lahti lubati teha. Kuigi ülalnimetatud maades sõjaväel on rohkem mõjuvõimu kui Läänedemokraatia riikides, on see mõjuvõim siiski palju väiksem kui kommunistlikel sõjapäälikutel Kuubas. Kuid need maad on kõik vaesed (isegi endised rikkad suurriigid Argentiina ja Brasiilia kannatavad võlakoormuse all) ning paistavad veelgi vaesustuvat. Rahvaarv kasvab kiiresti, kuid majandus näitab allakäiku. See on eriti kontrastne Mehhikos. Sealne ,,revolutsiooniline" atmosfäär kasvab ning kui see püssirohutünn kord plahvatab, võib see praegused sõjakolded — Liibanoni ja Iraani — varju jätta.

Sandinistide poolt valitsetud Nikaraagua pakub praegu varjupaika terroristidele kõikidest Kesk-ja Lõuna-Ameerika maadest. Rikkalikud relvasaadetised N. Liidust võimaldavad gerilja-jõukude varustamist kõikides naabermaades — mis on juba toimumas. Ning ameeriklaste välja tõmbumisel, mida paljud demokraadid USA Kongressis soovitavad, ei ole võimatu, et N. Liidupäritolu T-55 tankid sandinistlike meeskondadega rullivad varsti mööda Pan-America maanteed Tegucigalpa või San Jose suunas, just nagu Põhja-Vietnami tankid sõitsid sisse Saigoni.

(Järg lk. 5)

Nikaraagua president Daniel Ortega oma õpetaja Fidel Castroga. Kui kommunismi tagasi ei pöörata, võib see varsti jõuda Rio Grande'ni.

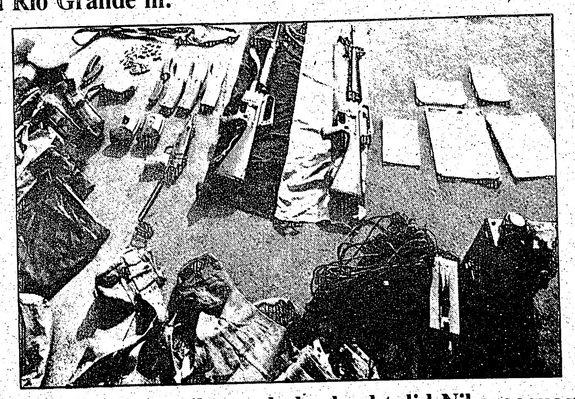

Need Salvadoris saagiks saadud relvad tulid Nikaraaguast.

Unustatud ,,Okaskannel“

Vangilaagri lipkonnast tuli suur osa Saksamaa eesti skaudijuhte

Pärast Teise Maailmasõja lõppu koondati Belgiasse Zedelghemi vangilaagrisse Baltikumist pärinevaid sõdureid. Eestlasi oli Zedelghemis umbes 2000, neist 700 endist lennuväe-abiteenistuse poissi. Juhtide algatusel moodustati poistest skautide lipkond ,,Okaskannel“, kus skautlemine poole aasta kestel käis seitse päeva nädalas iga päev kella 10-st hommikul kuni kella 11-ni õhtul. Poiste skauditreening ja katsete sooritamine oli väga elav ning pärast vangilaagri likvideerimist ja poiste hajutamist eestlaste põgenikelaagritesse sai neist Saksamaa eesti skautide ja vanemskautide juhtkonna tuumik. Eesti skautluse ajaloost on ,,Okaskandle“ skautlipkond ,,välja unustatud“.

Kohe pärast kapitulatsiooni mais 1945 koondati Baltimaadelt pärinevaid sõdureid ja mobiliseeritud noorukeid Lübeki lähedale Uklei järve äärde, kus nad veetsid terve suve okstest ja roogudest ehitatud onnides ning telkmantlitest improviseeritud peavarjudes. Uklei järve kallas oli muide ka lennuväe-poiste tänavusel Euroopamatkal üks peatuse- ja vaatluse kohti. Juba Ukleis tekkis mõte skautide asutamiseks, mida algatasid endised skautide ja noorkotkaste organisatsioonide liikmed eesotsas skautmaster Valter Suigussaarega.

Skautide asutamine sai teoks Zedelghemi vangilaagris, Belgias, kus Ukleis vabalt elanud sõjamehed suruti traataiaga piiratud barakkidesse. Traataia masenduses võeti lipkonnale nimeks ,,Okaskannel“ ja üksuse märgiks jäi kannel, millel keelte asemel on okastraadid. Briti sõjaväevõimud, kes olid vangilaagri valvuriteks ja hooldajateks, andsid skautidele kasutada laineplekist kumera katusega laoruumi, milles sai üks vangilaagri soojemaid ja mugavamaid ehitusi.

Lätlased ja leedulased asutasid omalegi skautüksused ja said nendele ruumid tegutsemiseks.

Skautide ja vanemskautide tegevus ,,Okaskandle“ lipkonnas käis poole aasta kestel seitse päeva nädalas, iga päev kella 10-st hommikul kuni leedulaste laagris puhutud öörahu signaalini kell 11.00.

Igavusest, tühja kõhu piinatusest ja külmatundest vabanemiseks oli skaudikodus alati aktiivne skauditarkuste õppimine ja katsete sooritamine. Juhid koostasid mitmesuguseid eriala käsiraamatuid, mille paljundamiseks aga võimalused puudusid.

Pööorduti kõikidel kättesaadavatel aadressidel eestlaste keskuste poole ja paluti nendelt skautlikke tegevusjuhiseid, kirjutusmaterjali ja igasugust abi, sest kõigest oli kisendav puudus. Ainuke skaudimaterjalide saadetis tuli Rootsi eesti skautidelt organisatsiooni ,,Hjälp Krigets Offer“ ja Rootsi Punase Risti vahendusel.

Suur osa poisse jõudis skaudikatsetes I järgu tasemele ja kui vangilaagri livideerimisel poisid suunati eesti põgenikelaagritesse, siis olid nad kohtadel agarad skautüksuste asutajad ja võimekad juhid. Sellest hoolimata ei maini eesti skautluse ajalugu — koguteos ,,Eesti skautlus viiskümmend aastat“ sõnagagi seda kõigi aegade erakordsemat ja tulemusrikkamat eesti skautide üksust.

,,Okaskandle“ lipkonna likvideerimisel anti üksuse poole aasta kestel üksikasjalikult kirjutatud tegevusraamat ja juhtide poolt koostatud käsiraamatute käsikirjad üle USA tsoonis tegutsevale Eesti Skautide Keskbüroole ja peaksid praegu asuma skautmaster Herbert Michelsoni arhiivis. Tuleb loota, et need arhiivi korrastamisel ja selle üleandmisel Lakewoodi Eesti Arhiivile välja ilmuvad ja võimaluse annavad üksikasjalikumaks lipkonna ajaloo koostamiseks.

Nende ridade kirjutaja küsitles kahte ,,Okaskandles“ innukalt tegutsenud skaudijuhti Heldur Põdersood ja Kalju Pähklametsa Seedriorul toimunud skautüksuse mälestus-märkide väljaandmisel. ,,On viimane aeg ,,Okaskandle“ lipkonna olemasolu ja tegevuse võtmiseks eesti skautluse ajalukku, kuna unustamine ja lipkonna liikmete manalasse varisemine teeb oma töö“ — mainisid mõlemad usutletavad. ,,Juba kaua aega ei diskrimineerita eesti sõdureid selle eest, et nad võitlesid saksa poolel. Koguni vastupidiselt — Teise Maailmasõja eesti sõdureid austatakse. Kas sama ei ole ära teeninud need poisid, kes sõdurikuues ja tühja kõhuga tegid skauditreeningut Eesti parema tuleviku nimel.“

HEINO JÕE

Eesti Skautide Maleva peastaabi sisesekretär skautmaster Valter Suigussaar, populaarne poistejuht ,,Suigu Vatt“, kes oli vangilaagri skautlipkonna mõtte üheks algatajaks. Skautmaster Suigussaar lõpetas oma elu traagiliselt 2. juunil 1946 Aschaffenburgi põgenikelaagris.

Foto: VE

,,Okaskandle“ mälestusmärkide välja andmisel Seedriorul. Nimesid ette lugemas (vasakul) Heldur Põdersoo. Siis Heino Jõe, August Sumberg, Kaarel Kaera, Kalju Pähklamets, Eerik Purje, Kalju Urbel, Ilmar Värk, Georg (Jüri) Orgussar, Toomas Metsala, Endel Toomsoo ja Evald Oder.

Foto: VE

Mälestades Harri Haamerit

Kodu-Eestist saabunud teadetel astus seal igaviku teedele kirikuõpetaja ja Eesti populaarsemaid noortejuhte — skautmaster Harri Haamer. Ta oli õpetajaks Mustlas, kus ta eluküünal kustus 8. augustil 1987. Kõikidele, kes Eestis olid seotud skautliku noortetööga, oli Harri suureks eeskujuks ja temaga on seotud palju unustamaid mälestusi.

Harri Haamer pärineb Saaremaalt, kus ta liitus skautlusega 20-te aastate algul ja kujunes haaravaks juhiks Saare skautluse kujunemisel ja levikul. Tartus usuteadust õppides sai temast kogu Eesti ,,poiste prohvet“ kes usutõdesid noortepärasel viisil levitas kõikjal oma ümbruses. Harri usukuulutus toimus märkamatult lõkkeõhtutel ja rõõmsatel koosviibimistel. Tema andekus jutustajana, joonistajana ja laulumehena ning isiklik sarm inimeste võlurina oli ta populaarsuse aluseks.

Kui Harri Haamer ajakirjas ,,Eesti Skaut“ kirjutas — Kuningas Nälg oli ta skaudinimi — siis ei jätnud keegi neid ridu lugemata. Kui koosolekule ilmus Harri Haamer, siis oli teada, et koosolek muutub põnevaks.

Harri Haamer oli poiste mees“ ja elamus-skautluse eestvõitleja, kes alati sattus (või nimelt tüüris) konflikti tuimade ja igavate kaasjuhtidega. Aga ta ei löönud neid, vaid püüdis neid elustada vaimse leegi ja säraga.

1928 asus Harri Haamer Saaremaale Püha kihelkonna õpetajaks ja rajas sealse skautide lipkonna. Usklikud eidekesed panid seda alul väga pahaks, et nende noor õpetaja kandis talaari all skaudivormi lühikeste pükste ja suure pussnoaga. Muidu ta poleks jõudnud kirikuväljakule poistega jalgpalli taguma juba enne kui viimased kirikulised väljudsid. Harri tegi eidekestele selgeks, et Jumal on ühteviisi nii nende kui ka poiste, see tähendab ka jalgpalli poolel.

Tartus Pauluse koguduse õpetajana asutas Harri Haamer koguduse juurde ,,Põhjatähe“ skautlipkonna. Selle eeskujul tekkis ka mujal ,,Põhjatähe“ nimelisi kristliku vaimuga — peamiselt vanemskautide üksusi. ,,Põhjatäht“ ei kustunud sõja ega okupatsioonide ajal, vaid elas edasi kristliku noorteklubina kuni Harri Haamer kommunistide poolt Siberi kannatusteedele veeti. Kuna tema vaimu ei suudetud murda ja ta ka vanglas edasi kuulutas, siis olid ta vintsutused eriti rasked.

Oma raskustest kommunistliku okupatsiooni all jutlustas Harri pärast kodumaal ja need jutlused on toimetatud ka vabasse maailma. Harri Haamer ühendas skautluse leeriõpetusega ja Metsakodu leerilaagrid Rootsis loevad teda oma ideoloogiliseks algatajaks. Harri Haamerilt pärineb ka metsajõulupuu idee, mis nüüd küll on võtnud teistsugused vormid, kui Harri neid levitas.

Saare skautide Mändjala laagris ristis Harri Haamer Viljar Kingissepa. Paralepa suurlaagri ajal laulatas ta Haapsalu lossikirikus soome skaudijuhi neiuga, kelle vanemad ei olnud noorte armastuse ja abieluga nõus. Kangasalas, Soome skautide esimeses suurlaagris pidas ta ,,hõimukeelsel“ jumalateenistusel jutluse, milles oli nii soomlastele kui ka eestlastele palju imelikke sõnu, mida ometi kõik kuulasid tõsises hardumuses. Samas Kangasalas oli Harri üks juhte, kes eestlaste grupiga Längelmävesi järves poole ööni sukeldus uppunud skauti otsides.

Samalt Soome-sõidult on ka minu elu-hinnaline tänuvõlg Harrile. Pärjapanekul Eesti Vabadussõjas langenud soomlaste mälestussambale Vanakiriku puistus olin ma eestlaste lipukandjaks ja oleksin pika metallist lipuvardaga jooksnud trammi elektrijuhtmetesse, kui Harri poleks mu kätt alla surunud. Nõnda jäid minu matused 1930 pidamata ja ma võin 57 aastat hiljem kirjutada neid tagasihoidlikke ridu unustamatu suure skaudivenna meenutamiseks. Puhka rahus, Kuningas Nälg! Me ei unusta Sind kuni eluvaim on sees.

JÄMESÄÄR

Harri Haamer Rakvere Maleva ,,Põhjatähe“ vanemskautidega. Harri on ees keskel, temast paremal on praegune Kotkajärve ,,metsavana“ Konsa Leemets. Pilt on võetud pool sajandit tagasi.

Heinsoo Insurance Brokers Ltd.

Eesti Majas
Toronto, Ontario M4K 2R6
958 Broadview Ave, ruum 202,

Telefon 461-0764

Gaidide raamatu uudiseid

Viimaste kalkulatsioonide järgi tuleb Eesti Gaidide raamat ,,Mälestusi gaidirajalt“ tublisti mahukam kui esialgu arvati, rohkem kui 500 lk. Kahjuks on aga trükikoda olnud töödega väga ülekoormatud ja seetõttu on senini suudetud vaid umbes kolmveerand raamatut laduda. On karta, et raamat ka sügiseks veel ei valmi.

EGL tänab kõiki ettetellijaid ja loodab, et on veel palju teisi, kes seda raamatut soovivad omandada — selles võivad väga paljud üllatusena oma foto või nime leida. Trükikulud on väga suured ja iga ettetellija aitab raamatu ilmumisele kaasa. Hind on tõusnud Kanada $40.00 peale (ja vastavalt asukohamaa kursile). Väljaspool Kanada tshekkide puhul lisada $1.00 vahetuskulu katteks.

Vahepealsed aadresside muudatused ja tellimised võib endiselt saata EGL majandusjuhile: gdr. Helgi Rosen, R.R. #3, Site 340, Box 4, Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0, Canada. Tshekk välja kirjutada Eesti Gaidide Liidu nimele.

LAULULEHED ja FOTOKOOPIAD

VABA EESTLANE

tel. 733-4550, 733-4551

Ohtlik Nikaraag

(Algus lk. 3)

VASTUPANUVÕIMALUSED

Ühendriigid tahavad säilitada Kesk-Ameerikat ilma N. Liidu klientriikideta, kus ükski rezhiim ükskõik millise nime all ei kuuluta välja ,,revolutsiooni ilma piirideta“. Selleks on USA välispoliitika alati enam-vähem tõhusat töödteinud (näiteks Guatemalas juba 50-ndates aastates ja hiljem Hondurases ning Salvadoris), mida aga isegi nende oma ,,liberaalsed“ liitlased järjekindlalt hukka mõistavad. Näiteks Kanadas jooksis alles hiljuti telesaadetes CBC (Riikliku Ringhäälingu) telefilm, mis ,,dokumentaalselt“ kindlaks tegi, et kommunistlik president Jacobo Arbenz, kes CIA abil Guatemalas kukutati, oli ainuke demokraatlik Kesk-Ameerika juht kes oma rahvale mõeldamatult (muidugi N. Liidu abiga) head oleks teinud poleks ,,neetud jänkid“ vahele seganud.

Ka praegu on need ,,liitlased“ ja ka USA oma teabeteenistuse enamus, väga kriitilised Ühendriikide valitsuse pingutuste suhtes sealse ,,status quo“ alalhoidmi

Ohtlik Nikaraagua!

(Algus lk. 3)

VASTUPANUVÕIMALUSED

Ühendriigid tahavad säilitada Kesk-Ameerikat ilma N. Liidu klientriikideta, kus ükski rezhiim ükskõik millise nime all ei kuuluta välja ,,revolutsiooni ilma piirideta''. Selleks on USA välispoliitika alati enam-vähem tõhusat tööd teinud (näiteks Guatemalas juba 50-ndates aastates ja hiljem Hondurases ning Sālvadoris), mida aga isegi nende oma ,,liberaalsed'' liitlased järjekindlalt hukka mõistavad. Näiteks Kanadas jooksis alles hiljuti telesaadetes CBC (Riikliku Ringhäälingu) telefilm, mis ,,dokumentaalselt'' kindlaks tegi, et kommunistlik president Jacobo Arbenz, kes CIA abil Guatemalas kukutati, oli ainuke demokraatlik Kesk-Ameerika juht kes oma rahvale mõeldamatult (muidugi N. Liidu abiga) head oleks teinud, poleks ,,neetud jänkid'' vahele seganud.

Ka praegu on need ,,liitlased'', ja ka USA oma teabeteenistuse enamus, väga kriitilised Ühendriikide valitsuse pingutuste suhtes sealse ,,status quo'' alalhoidmiseks; vaatamata laialdasele majandus- ja relvaabile ning kohalikele vastupanuliikumiste toetamisele kinnitavad reporterid, et ,,lihtrahval'' ei ole sellest midagi kasu. Esiteks ei ole ,,contrade'' rünnakul Nikaraaguasse mingit muud tulemust kui ainult rahva viletsuse suurendamine, sest nad ei ole suutnud ühtegi maa-ala oma käes pidada ning nad lõhuvad ainult'' jõukaid kollektiivseid majapidamisi'' (loe kolhoose) ja takistavad rahvale lugemise-õpetamist. Teiseks on nad ainult USA palgasõdurid (kes tõesti väga kõrgeid palku peaksid saama, et oma elusid vihmadzhunglites ilma järelveota ja väga algelise relvastussüsteemiga võideldes ohverdada), ning kolmandaks on nende baasid võõral territooriumil ja seega rikuvad nad rahvusvahelisi seadusi.

Muidugi partisanisõja reeglite järgi, millega need reporterid tõesti tihti isiklikult tuttavad peaksid olema, olles oma ülikoolipäevil studeerinud seltsimees Mao ,,väikest punast käsiraamatut'', on ,,contrad'' efektiivsed. Sest nad, kunagise raskekaalumaailma-meistri Muhammad Ali kuulsa fraasi järgi ,,lendavad kui liblikad ja nõelavad kui mesilased''. Partisanisõdalased ei saa vaenlasemaal ühtki kindlat baasi pidada, vaid nad peavad elama rahva hulgas ,,nagu kala vees'', seltsimees Mao sõnade järgi.

Kuid neil peavad olema kindlad ideoloogilised põhimõtted ja kindel välismaine varustusbaas. Seda näitasid edukad kommunistlikud geriljasõjad Hiinas ja Vietnamis, ning ka nüüdne anti-kommunistlik partisani-sõda Afganistanis. Partisanid saavad ainult edukalt tegutseda, kui vaenlane ei ole võimeline nende välisbaase ja järelvedu hävitama. Ning neid kuhugile ,,nurka suruma'', kus ta neid saaks oma ülekaaluka tulejõu ja õhurünnakute abil sootuks ära likvideerida.

ARVI

Järgneb

Rohkem tellijaid — parem ajaleht.

Soovitage

VABA EESTLAST

oma sõpradele!

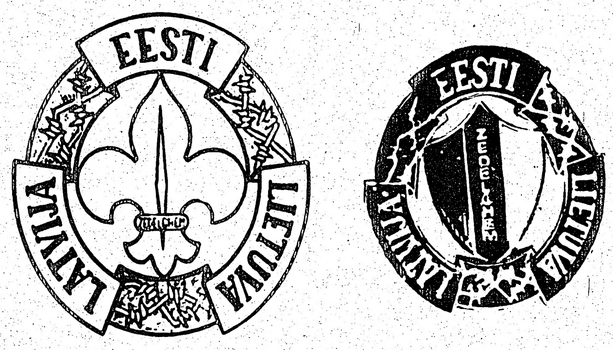

Kolme balti rahva vangilaagri-skautide üksuste mälestusmärk. Iga rahvuse märgil on erinev nimi keeratud ülemiseks — eestlastel Eesti. Märk anti üksuse liikmetele. Vangilaagri üldine mälestusmärk Eesti kilbiga keskel.

Mälestusmärgid vangilaagri skautidele

Lennuväe-abiteenistuse poiste kokkutulekul Seedriorul 19. septembril anti välja mälestusmärgid vangilaagris tegutsenud skautide ,,Okaskandle'' lipkonna kohalolevatele liikmetele: lipkonna juhtkonnast — August Sumberg, Heldur Põdersoo, Kaarel Kaera ja Kalju Pähklamets, skautide rühmadest — Endel Toomsoo, Toomas Metsala, Ilmar Sambla, Georg Orgussaar, Evald Oder, Ilmar Värk, Kalju Urbel ja Erich Purje. Mälestusmärgi sai ka üks, kes ei kuulunud lipkonna koosseisu — Heino Jõe. Temale anti märk tänuks skautliku kirjanduse eest, mida ta saatis Rootsi eesti skautide juhina ,,Okaskandle'' poistele. Mälestusmärk antakse ka kõikide praegu eksisteerivate Eesti skautide malevate ahiividesse. Kanada maleva arhiivi-märgi võttis vastu maleva juht Egbert Runge.

Mälestusmärk on hõbeda-värviline okastraadi sisse põimitud kollane liilia musta kompassinõelaga. Märki ümbritsevad kolme Balti riigi nimetused ,,Eesti'', ,,Latvija'' ja ,,Lietuva'', kuna märk on ühine kõikidele üksustele.

Märkide väljaandmist teostasid ,,Okaskandle'' vanemskautide rühma juht Heldur Põdersoo ja praeguse skautüksus Lembitu Maleva rühmavanem Evald Oder.

Viimaseid rootslasi Eestis uuriti

Eestisse on jäänud varasemast 8000 rootslasest järele vaid paarsada, kirjutab ,,Hufvudstadsbladet''. Nendegi elu on muutunud eestikeelseks, ainult mõnes perekonnas räägitakse veel rootsi keelt. Teadlased on käinud nende olukorda uurimas.

Rootslaste keel pole segunenud eesti sõnadega. Nad kuulevad ju kogu aeg raadios rootsi keelt — Rootsist ja Soomest. . .

Osa allesjäänuid on noored mehed, kes mobiliseeriti nõukogude sõjaväkke, tulid pärast sõja lõppu koju ja leidsid, et teised on välja rännanud. Mõned olid ka jäänud ootama sõjasolnuid. . .

Arvatavasti on see viimane uurimus Eestisse jäänud rootslaste rahvakillu keele ja kultuuri kohta.

Laiuse lauljad

Kui Rootsi kuningas oma sõjakäigul talvitas Laiusel, Eestis, siis laskis ta tuua mustlasi ennast lõbustama. Mustlased mängisid, laulsid ja tantsisid kuninga ees. Kui kuningas kevadel edasi läks, jättis ta mustlased Laiusele maha. Mustlased muidugi hakkasid maad mööda ringi liikuma, nagu nende komme on, aga Laiuse vald andis mustlastele sobiva maa-ala kasutamiseks, kus siis mustlased oma arvukaid laagreid pidasid.

1938. aastal peeti Tallinnas suurt laulupidu. Lauljaid ja mängijaid oli igalt poolt üle maa kokku tulnud. Liikusid suures rongikäigus Narva maanteed mööda laulupeo platsile. Nende hulgas Laiuse laulukoor lipuga. Pealtvaataja naine loeb lipu pealt: — Laiuse laulukoor. Lööb kaht kätt kokku ja imestab: ,,Laiuse laulukoor, ja polegi mustlased!''

EPL

THE ORDER OF ONTARIO

Esmaklassiline auhind esmaklassilistele isikutele...

...isikutele kellel on silmapaistvad saavutused ja kelle panus on olnud kasuks ühiskonnale Ontarios ja mujal.

Ontario valitsus on loonud "Order of Ontario", et vääristada neid isikuid, kes on olnud eriti silmapaistvad kultuuri- või spordi alal; äri- või tööstuse alal; haridus- või tervishoiu alal; teaduslikkudel aladel... ükskõik, mis alal või tegevuses.

Ettepanekuid "Order of Ontario" saajateks kaalub selleks loodud Advisory Council. Council'i auesimeheks on The Honourable Lincoln M. Alexander, Lieutenant Governor of Ontario. Council'i koosseisu kuuluvad:

Chairman
The Honourable William G.C. Howland, Chief Justice of Ontario

Honourable Hugh Edighoffer, Speaker of the Legislative Assembly

Mr. Robert Carman, Secretary of the Cabinet and
Clerk of the Executive Council

Kui Teie soovite kedagi ettepanna selle auhinna saajaks, ametlikke blankette on saadaval kirjutades järgneval aadressil:

The Ontario Honours and Awards Secretariat
Ministry of Intergovernmental Affairs
5th Floor, Mowat Block, 900 Bay Street, Toronto, Ontario M7A 1C1

Ettepanekute vastuvõtmise tähtpäevaks on 15. november 1987.

Ontario

SPORT

Suurtulemustest MM-il Roomas

Äsjastel kergejõustiku MM-il Roomas juhtus huvitavat, üllatavat ja põnevet nii palju, et saaks täita mitu lehekülge ja ei tea, millega alustada. Tõime ühes eelmises lehes võitjate nimed. Peatuksime nüüd veidi resultaatidel.

Võistluste algus tõi teisel päeval kaks maailmarekordit, hiljem paar Euroopa rekordit ning viimane päev ühe tippsaavutuse. Seda oleks nagu vähe sellise suurvõistluse kohta, kuid puudujääki korvab enam kui mitmekordselt Kanada Ben Johnsoni fantastiline 9,83 sek. 100 meetris. See oli nagu tugev maaväring või aatomipommilõhkemine, sama kaliibriga saavutus kui Beamoni 8.90 kaugushüppes 1968. aastal. See lõi jahmuma kogu maailma ning kattis suurte tähtedega ajalehtede esikülgedel kõik muud uudised. Ajal, mil rekordiparandus mõne sajandikuga sekundist on juba suur saavutus, kärpida lühimaa rekordist terve kümnendik, on rohkem kui erakordne. Johnsoni suur rivaal ameeriklane Lewis, kes kordas eelmist maailmarekordit 9,93, kaotas terve meetriga.

Saavutus tegi Johnsonist paugupealt maailmakuulsuse ning ta kutsuti audientsile igasuguste tähtsate meeste juurde, nende hulgas isegi kuningad. 15 aastat tagasi kleenukese noorukina Jamaikast tulnud neeger oli juba kahe viimase aastaga näidanud, et *ta on kiireim inimene maailmas*, saavutus Roomas hajutas selles viimasedki kahtlusekübemed. Et ta varem või hiljem põrmustab 100 meetri rekordi, selles oldi veendunud, kuid et see sünnib sellise ajaga, oli lihtsalt rabav. Ning ta lubab seda veelgi parandada! Joosta näiteks ajaga 9,78, mis võib olla usutav. Johnsoni trumbiks on erakordselt kiire start. Paar sekundit pärast stardipauku on tal juba mõnemeetriline edumaa. Ta reageerib stardipaugule kiiremini kui ükski teine jooksja maailmas. Nii kiiresti et seda on tihti peetud ,,varastamiseks''. Kuid ,,vargust'' kontrollivad tänapäeval keerukad vahendid. Stardiplokk on ühendatud starteri püstoliga ja kui jooksja alustab jooksu enne stardipauku, hakkab stardiplokk ,,karjuma''. Ka siis, kui jooksmahakkamine toimub varem kui 0,120 sekundit pärast pauku. Johnsonil oli Roomas see vaheaeg 0,124 sek., mis tähendab, et tegelik jooksuaeg oli tal 9,706 sek! Lewisel ja teistel ta konkurentidel on reageerimisaeg märksa pikem.

Johnsoni hiigelsavutuse varju jäi sama päeva teine maailmarekord — Bulgaaria Kostadinova 2.09 naiste kõrgushüppes, mida *ka saab panna* ,,uskumatute'' rekordite klassi.

Omamoodi maailmarekordiks võib pidada USA 4×400 m teatejooksu aega 2.57,29. See on parim aeg, mis kunagi on saavutatud normaal-maapinna kõrgusel. Absoluutne rekord on USA 2.56,16, joostud 1968. a. Mexico City hõredas õhus.

Ben Johnson oma kuldmedaliga

Väga hea aja tegi ka USA 4×100 m teatenelik. Seal jäi neil maailmarekordist 37,83 puudu ainult 0,07 sek.

Väga lähedale maailmarekordile küündis noor bulgaarlane Markov kolmikhüppes. Ta 17.92 on uus Euroopa rekord ja ainult 5 sm vähem ameeriklase Banksi maailma tippmargist. Banksi osavõtt lõppes muide fiaskoga — ta ei pääsenud üldse lõppvõistlusele! Maailmarekord oli n.ö. käeulatuses ka Joyner-Kerseel (USA) naiste 7-võistluses, vajaka jäi ainult paarkümmend punkti. Ning naiste 200 m võitja Gladischi (Ida-Saksa) aeg 21,74 oli ainult 0,03 sek. nõrgem maailmarekordist.

Uue Euroopa rekordi 400 meetris 44,33 jooksis ida-sakslane Schönlebe, kelle võit oli võistluste üks suuremaid üllatusi. Teistest üllatusmeestest- ja naistest, samuti eestlaste ja kanadalaste esinemistest järgmistes lehtedes.

Eurooopa rekordit 47,48 400 m tõkkejooksus kordas läänesakslane Schmid, kuigi jäi võistluse ühe tasavägisemas finishis kolmandaks. See oli üsna väikeseks lohutuseks Saksa Liitvabariigile, kes tugevatest kergejõustikumaadest koos Jaapaniga ei võitnud ühtki koldmedalit. Lääne-Sakslaste saak oli ainult üks hõbe- ja kaks pronksmedalit (võrdle seda Ida-Saksa 31 medaliga!) Jaapanlased jäid täiesti ilma *medaliteta*. 400 m tõkkejooksus tegi ilusa Rootsi rekordi 48,37 neljandaks jäänud Sven Nylander.

MALE

Ehlvest Kerese jälgedes

Eesti malepealekasvu uus täht on Jaan Ehlvest, nüüd suurmeister, kes pääseb suurtele rahvusvahelistele matshidele.

Äsjasel Zagrebi suurmeistrite inter-tsooni-turniiril äratas erilist tähelepanu just Jaan Ehlvest, kes osutus turniiri võitnud eksiilvenelase Kortshnoi — nüüd võistleb shveitslasena — tugevaimaks konkurendiks koos ameeriklase Yasse Seiravaniga. Kõik kolm lähevad nüüd edasi järgmise võistluse etappi.

Ehlvestil oli kuni lõpuringini sama palju punkte kui Kortshnoil, kaotas siis aga iisraeli esindajale Jehuda Grünfeldile, mis kindlustas nimetatule võidu. Seiravan kaotas eelviimases ringis Kortshnoile, kuid oli siis edukas ülejäänud nõrgemate vastu. Kortshnoi saavutas 11 punkti 16 mängitud partii kohta, Ehlvest ja Seiravan 10.

MM kandidaatide võistluse esimene käik on Kanadas St. John'is 24. jaanuaril 14 võistlejaga — nende hulgas praegune maailmameister Kasparov ja endine MM Karpov.

EPL

kir

Eesti Rahvaku pidulik üleand Ehatares

Ehatarelastele kujunes mäl Musta lindi päeva aktus, kuna Eesti Rahvakunsti vitriini pidu Oidla mälestuseks, tema abikaa Rahvakunsti väljapanekuteks

Ehatarelastele ulatasid oma abistavad käed abielupaar Oidlad vabatahtlike abistajatena juba esimestest päevadest alates ja kõigi ehatarelaste südameis on sügav tänutunne Hildale tema pideva kohusetruu ja südamliku abivalmiduse osutamises kõigile abivajajaile. Selleks tiivustas teda kahtlematult ta enda noorpõlv, kus tal vaeslapsena tuli sageli tugineda võõraste lahketele südametele ja abivalmis kätele. Sama kristliku armastuse osaliseks said Hilda hilisemas elus ehatarelased, kellega ta jagas abivalmilt nende muresid ja rõõme. Selle tõsiselt uskliku ja rahvusliku eesti naise püsivaks mälestuseks on Ehatares asuv Eesti Rahvakunsti vitriin tema abikaasa Korneliuse annetusena alalisteks vahetavateks kunstiesemete väljapanekuteks, mis valmistatud arhitekt E. Tauli kavandi kohaselt Elmar Hanikati poolt.

Aktuse avas vaimuliku teenistusega pastor Allan Laur, kes mälestades Hilda Kahro-Oidla't tõi esile kohaseid võrdlusi piibli alusel. Kornelius Oidla oma lühikeses kuid sisukas sõnavõtus selgitas oma abikaasa sügavat usku meie rahvuskunsti ja -kultuuri säilimisse, mis oli talle tõukeks alalise Rahvakunsti tutvustamise vitriini asetamiseks Ehataresse. Selle väljapanekud kuuluvad vahetamisele vastavalt aastaaegadele, või tarviduse kohaselt, ja selle esimeseks sisustajaks oli Etnograafilise Ringi juhataja Ene Runge. Praeguse väljapaneku korraldajaks on juba alaline vitriinikomitee: Jenny Petersoo, Marie Veskoja, Helmi Poua ja Elna Kungla, kelle hooldusel toimub k edaspidine väljapanekute vaheta mine Ene Runge ja Hilja Aun' kaasabil.

Kõneleja arvates toovad erilisel esile meie rahva riiete värvirik kust praeguses väljapanekus esita

,,Jaaniku''. Vasakult: Hil Maimets, Liisa Norheim, I

Tauno Vaidla

LÄBI UDU

11.

Nüüd pedaal põhja. Mida kiiremini me Leipzigist kaugemale jõuame, seda parem. Mis pagana masin see küll on, ainult 130 km/t liigub edasi. Kas tõesti kiiremini ei saa? Tee või tina, ei lähe.

Halle hakkab paistma. Peame kusagilt keerama Hanoveri magistraalile, see viib Hallest mööda. Linnast pole meil midagi otsida. Tuleb ringtee. Vaatame teeviitasid. On vist õige suund. Uurin taskulambi valgusel kaarti. Oot, oot, midagi oleks nagu viltu. Liigume valele poole. On vaja ots ringi keerata aga kuidas. See on kiirmagistraa', roheline riba on suundade vahel. Ah, ükskõik, keerame üle riba. Masin hüppab, nüüd läheb ümber. Ei läinud, vedas. Vastassuunast tulev auto vilgutab tulesid. Jõuab lähemale. Politsei! Kas märkas, kuidas eeskirju rikkusime või kontrollib kiirust. Aeglustame 90 km/h. Oleme kohakuti. Mis nüüd saab? Vahin taha, ei tule järele. Miks ta tulesid vilgutas? Ei tea. Pedaal põhja ja edasi!

Ikka on vale suund. Kuhu keerata? Sõidame otse edasi, vaatame mis saab. Ja ega polekski kuhugi keerata, ainuke võimalus on otse minna. Oleme linnas. Jälgime teeviitasid, ei oska kuhugi poole pöörata. Linnast peab välja saama, siin on liiga ohtlik. Autosid on juba üpris palju. Mis see kell küll võiks olla? Varsti hakkab valgeks minema. Kiiresti, kiiresti linnast välja aga kuidas? Peame auto enne päevavalgust ära peitma. Punane tuli. Masin sureb välja. Roheline, antakse signaali. Käed värisevad, süda peksab. Mootor turtsub kuid käima ei lähe. Proovime mitu korda. Lööb elektrit, auto on seest valge. Ooh, lõpuks ometi viitsib mootor tööle hakata. Taga olnud masin sõidab kõrvale. Juht keerab akna lahti, vehib kätega ja seletab midagi segast. Pole aega teda kuulata, anname gaasi.

Vahin atlasest Halle skeemi. Vist leidsin tee, mis viib välja. Ongi õige koht. Paremale! Keera! Kummid vinguvad, mõni sentimeeter jäi puust puudu, vedas. Vaatan taha, saba järel ei ole.

ESIMENE PÄEV TSIVIILIS

Jõuame linnast välja. Hakkab juba valgeks minema. Kuhu auto peita? Otsin kaardilt Hallest lääne poole jäävaid väiksemaid külasid. Keerame kruusateele. Oot, oot, üks väiksem tee viib põllu peale. Pidurda! Kruusa lendab. Tagasi ja vasakule. Kole mudane on, peaasi, et masin kinni ei jääks. Rattad käivad ringi, kuidagi moodi veab ikka välja. Parajad künkad põõsastega. Mis oleks kui peidaks auto sinna. Sõidame põõsaste vahele. Jah, see paistab päris hea koht olema, siin vist ei pane keegi meid tähele. Ega midagi, eks ootame õhtuni, kui pimedaks läheb, sõidame edasi.

Vahetame Peetriga kohad ära. Istun rooli taha, jään valvesse. Sõber laseb seljatoe alla ja uinub. Hea meelega laseks ka silma looja aga ei tohi, keegi võib üllatada. Kui keegi juhtub masinat siin keset põldu, küngaste vahel märkama, võiks see talle veidike kahtlasena tunduda. Igaks juhuks tuleb olla valmis.

Päev on kätte jõudnud. Kerget vihma tuleb taevast alla. Sünge ja vinene päev. Istun ja mõtlen. Nüüd on auto kadumist juba kindlasti märgatud, politsei teab. Järgmisel ööl tuleb sõita mööda kõrvalteid, seal on vahele jäämise võimalus väiksem. Võtan atlase, märgin välja marsruudi. Arvutan, kui pikk maa veel piirini on. Kas bensiini jätkub? Pool paaki on järel. Kui auto võtsime oli paak peaaegu täis. Linnades tiirutamisega raiskasime hirmus palju kütust. Võibolla on tagavara kanister ka olemas? Vaatan, ongi ja täiesti täis. Kallan 20 liitrit paaki juurde. Nüüd jätkub kindlasti.

Istun tagasi autosse. Uurin süütelukku. Isoleerin juhtmeid, teen kolm kimpu. Kui masin seisab, peavad kõik kimbud eraldi olema, käivitamiseks tuleb kõik juhtmed kokku panna ja seejärel starteri juhe eraldada. Proovin, käib nagu kellavärk. Vaatan Peetrit. Magab. Las magab pealegi. Silmad vajuvad vägisi kinni. Peab lahti hoidma. Ei saa. Peab saama. Klaas on märg. Panen kojamehed tööle.

Mingisugune valge masin seisab eemal tee peal. Miks ta seal seisab? Enne teda ei olnud. Meie punane auto keset põldu võib kahtlasena tunduda. Mingi kogu on auto juures ja tundub, et vahib meie poole. Miks ta küll seal seisab? Istub sisse, sõidab natuke maad edasi ja peatub jälle. Mees tuleb välja, askeldab ümber auto, vahib meie poole. Väga kahtlane. Mõtlen kiiresti läbi, mida teha kui ta meie suunas tulema hakkab. Panen käigu sisse, olen iga hetk valmis käivitama ja koha pealt sööstma. Mis ta küll passib seal? Pinge tõuseb. Mees istub autosse. Mis ta nüüd teeb, kas sõidab meie poole? Ei, liigub otse mööda teed edasi ja varsti kaob silmist. Jääb arusaamatuks, mida see võis tähendada.

Igavaks läheb, uni kipub võimust võtma. Avan kohvipurgi. Kohv peaks natuke erksamaks tegema. Söön seda pulbrit, vastik kibe. Teen paar võileiba. Pagana igavaks läheb. Tahaks kohe edasi sõita. Liiga ohtlik. Lähen välja, vaatan ringi. Ei, auto on siiski liiga hästi nähtav. Jalutan ringi, leian hea koha, kuhu masin ajada. Sõidan rohkem küngaste vahele. Jah, siin ei paista ta välja. Igav, igav, silmad vajuvad vägisi kinni. Proovin hoida neid siiski kuidagi moodi lahti. Külm hakkab. Panen mootori käima ja soojenduse sisse. Katkisest aknast tilgub vihma sisse. Leian istme alt paar kaltsu, topin need ette. Igav, väga igav. Aeg ajalt käin väljas ringi. Midagi kahtlast ei ole.

Peeter ärkab. Üritan ise magama jääda. Uni on, aga magama ei jää. Jama. Ah hea küll, eks Lääne-Saksamaal on aega magada. Palju kell võiks olla? Raadiost võiks teada saada, aga see millegipärast ei tööta. Kisume ta lahti. Mitte ei saa aru, mis tal viga võiks olla. Ei oska ära parandada. paneme tagasi, nii nagu oli. Kahju, et ei tööta, päris kasulik oleks kellaaega teada ja muusikat oleks samuti tore kuulata. Midagi pole parata, ei tunne seda raadio asjandust nii hästi. Vaatame veelkord atlast. Jah, kõik oleks nagu selge. Nüüd jääb vaid kaitsvat pimedust oodata.

EKSLEMINE MAANTEEDEL JATKUB

Hakkab pimenema. Ootaks veel veidi või hakkaks minema? Igaks juhuks võiks veel natuke aega passida. On juba päris pime. Lähme edasi? Seisame veel? Ah, ei viitsi enam. Peeter, kui puhanud mees istub rooli taha, mina hakkan kaarti jälgima. Sõidame mööda külavaheteid ringi. Jälle sama asi, mis eelmisel ööl. Kus suunas minna, kuhu keerata? Midagi ei saa aru. Kaardi peal on kõik selge aga õiget suunda kätte ei saa. Mis pagana labürint see küll on? Sõidame ühele poole, vale koht. Teisele poole, ikka valesti. Närv on püsti. Karjume ja vaidleme. Neid väikseid teid mööda võib mitu ööd, kuhugi pärale jõudmata, ringi seigelda. Aga nii kaua pole meil aega. Süüa ei ole ka midagi. Hommikuks peab üle olema või. . .

Riskime, sõidame mööda suurt teed. Joonistan uue marsruudi. Nüüd peame kõigepealt magistraalile välja jõudma. Kui veel kaua tiirutame, on kütus otsas, siis on lõpp. Kurat ja põrgu, kus see magistral siis on! Närvid hakkavad üles ütlema. Sõidame Halle suunas tagasi.

Järgneb

kirjandus • kunst • muusika

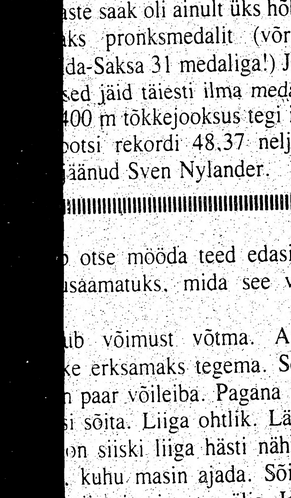

malepealekasvu uus
n Jaan Ehlvest, nüüd
neister, kes pääseb
le rahvusvahelistele
idele.

nende hulgas praegune
ameister Kasparov ja en-
M Karpov.

EPL

istest järgmistes lehtedes.
oopa rekordit 47,48 400 m
ooksus kordas läänе-
ne Schmid, kuigi jäi
use ühe tasavägisemas
s kolmandaks. See oli üsna
eks lohutuseks Saksa Liit-
igile, kes tugevatest kerge-
kumaadest koos Jaapaniga ei
d ühtki koldmedalit. Lääne-
aste saak oli ainult üks hõbe-
aks pronksmedalit (võrdle
da-Saksa 31 medaliga!) Jaa-
sed jäid täiesti ilma medali-
400 m tõkkejooksus tegi ilu-
otsi rekordi 48,37 neljan-
äänud Sven Nylander.

otse mööda teed edasi ja
saamatuks, mida see võis

ub võimust võtma. Avan
ke erksamaks tegema. Söön
n paar võileiba. Pagana iga-
si sõita. Liiga ohtlik. Lähen
on siiski liiga hästi nähtav.
kuhu masin ajada. Sõidan
siin ei paista ta välja. Igav.
nni. Proovin hoida neid siiski
kab. Panen mootori käima ja
hast tilgub vihma sisse. Leian
ed ette. Igav, väga igav. Aeg
kahtlast ei ole.
magama jääda. Uni on, aga
küll, eks Lääne-Saksamaal on
s olla? Raadiost võiks teada
tööta. Kisume ta lahti. Mitte
olla. Ei oska ära parandada,
ahju, et ei tööta, päris kasulik
kat oleks samuti tore kuulata.
eda raadio asjandust nii hästi.
kõik oleks nagu selge. Nüüd
odata.

EL JATKUB

taks veel veidi või hakkaks
veel natuke aega passida. On
i? Seisame veel? Ah, ei viitsi
ees istub rooli taha, mina hak-
e mööda külavaheteid ringi.
ööl. Kus suunas minna, kuhu
Kaardi peal on kõik selge aga
is pagana labürint see küll on?
ht. Teisele poole, ikka valesti.
vaidleme. Neid väikseid teid
uhugi pärale jõudmata, ringi
e meil aega. Süüa ei ole ka
ie olema või. . .
da suurt teed. Joonistan uue
kõigepealt magistraalile välja
utame, on kütus otsas, siis on
e magistral siis on! Närvid hak-
e Halle suunas tagasi.

Järgneb

Eesti Rahvakunsti vitriini pidulik üleandmine Ehatares

Ehatarelastele kujunes mälestusväärseks käesoleva aasta Musta lindi päeva aktus, kuna aktuse kava raamides toimus Eesti Rahvakunsti vitriini pidulik üleandmine Hilda Kahro-Oidla mälestuseks, tema abikaasa Korneliuse poolt alalisteks Rahvakunsti väljapanekuteks Ehatares.

Ehatarelastele ulatasid oma abistavad käed abielupaar Oidlad vabatahtlike abistajatena juba esimestest päevadest alates ja kõigi ehatarelaste südameis on sügav tänutunne Hildale tema pideva kohusetruu ja südamliku abivalmiduse osutamises kõigile abivajajaile. Selleks tiivustas teda kahtlematult ta enda noorpõlv, kus tal vaeslapsena tuli sageli tugineda võõraste lahketele südametele ja abivalmis kätele. Sama kristliku armastuse osaliseks said Hilda hilisemas elus ehatarelased, kellega ta jagas abivalmilt nende muresid ja rõõme. Selle tõsiselt uskliku ja rahvusliku eesti naise püsivaks mälestuseks on Ehatares asuv Eesti Rahvakunsti vitriin tema abikaasa Korneliuse annetusena alalisteks vahetavateks kunstiesemete väljapanekuteks, mis valmistatud arhitekt E. Tauli kavandi kohaselt Elmar Hanikati poolt.

Aktuse avas vaimuliku teenistusega pastor Allan Laur, kes mälestades Hilda Kahro-Oidla't tõi esile kohaseid võrdlusi piibli alusel. Kornelius Oidla oma lühikeses kuid sisukas sõnavõtus selgitas oma abikaasa sügavat usku meie rahvuskunsti ja -kultuuri säilimisse, mis oli talle tõukeks alalise Rahvakunsti tutvustamise vitriini asetamiseks Ehataresse. Selle väljapanekud kuuluvad vahetamisele vastavalt aastaaegadele, või tarviduse kohaselt, ja selle esimeseks sisustajaks oli Etnograafilise Ringi juhataja Ene Runge. Praeguse väljapaneku korraldajaks on juba alaline vitriinikomitee: Jenny Petersoo, Marie Veskoja, Helmi Poua ja Elna Kungla, kelle hooldusel toimub ka edaspidine väljapanekute vahetamine Ene Runge ja Hilja Aun'a kaasabil.

Kõneleja arvates toovad eriliselt esile meie rahva riiete värvirikkust praeguses väljapanekus esitatud Vanda Isotamme rahvariietes minituursed nukud. Ene Runge oma lühikeses sõnavõtus rõhutas meie rahvakunsti tutvustamise vajadust oma asukohamaadel, milleks annaks ainulaadse võimaluse selliste alaliste vitriinide paigutamine ka teistesse meie rahvusgrupi keskustesse.

Eesti Abistamise Komitee esimees A. Sepa toonitas meie rahva saatuse unustusehõlma vajumise ärahoidmiseks selle alalist meeldetuletamist vabadele rahvastele igasuguste võimaluste kasutamisega. Selleks aitab kindlasti kaasa ka meie rahvakunsti tutvustamine ja esiletoomine rahvuslikkudel üritustel ja samalaadsetes vitriinides, mis on paigutatud kanada elanike poolt külastatavaisse kohtadesse.

Aktus lõppes ametlikule üleandmiseaktile alla kirjutamisega Hilda Kahro-Oidla Rahvakunsti vitriini hea-peremehelikuks hooldamiseks Ehatares Abistamise Komitee juhatuse esindaja esimees A. Sepa poolt, millele järgnes ühislauluna Eesti Vabariigi Hümn Julie Herma klaveri saatega. Meelelahutuse osas järgnes ametlikule osale K. Oidla poolt korraldatud ühine koosistumine, millest samuti kui aktusest võttis ehatarelaste kõrval osa ka suurel arvul Eesti Kodu elanikke.

H. KIVI

Eestikeelsed
RAAMATUD, AJAKIRJAD,
AJALEHED, BROSHÜÜRID
JM.,
kiiresti ja
soodsate hindadega.
ESTO TYPESETTING CO.
Tel. 733-4550
120A Willowdale Ave.
Willowdale, Ont. M2N 4Y2

„Jaaniku". Vasakult: Hilja Toom, Tiina Tammisto, Talvi Maimets, Liisa Norheim, Ilo Maimets. **Foto: VE**

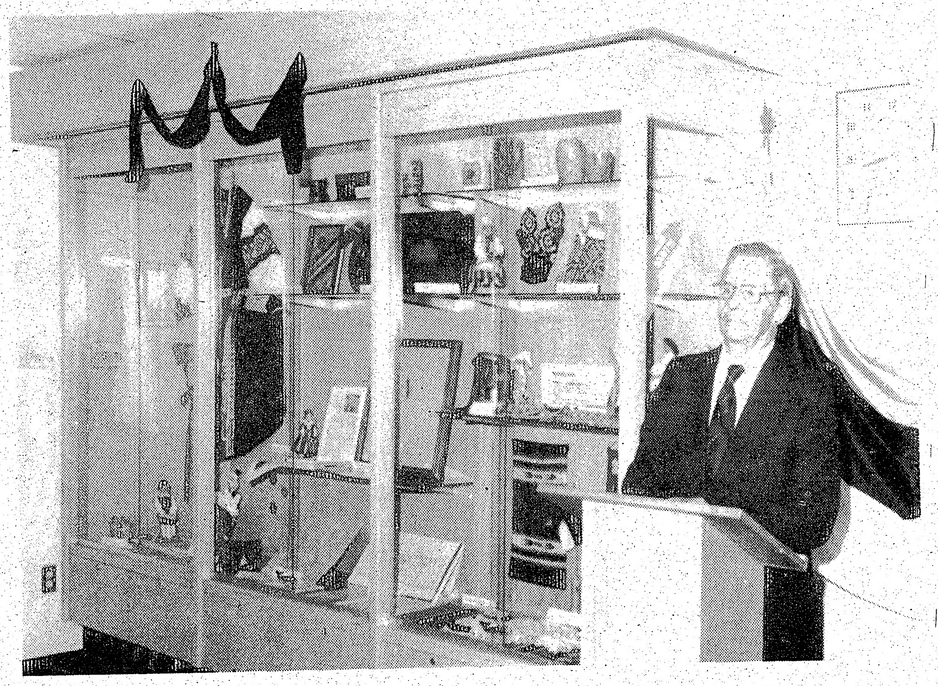

Eesti Rahvakunsti vitriini annetaja Kornelius Oidla üleandmise tseremoonial Ehatares.

Juubeliaegne „Triinu"

Äsja tähistati Torontos naisteajakirja „Triinu" 35. ilmumisaasta juubelit. Juubeliaegseks ajakirjanumbriks on 1987.a. sügisnumber, järjekorras 138-as. Kaanepildiks vend-õde, Mart ja Lia Kaljurand.

Toimetuse veerul USA toimetaja Aire Kolbre-Salmre meenutab Lydia Koidula 100-ndat surmaaastat. EELK Usuteaduslikku Instituudi lõpetanud Endel Ulp kirjutab „Jumala armastuse kingitus meie elule, Püha õhtusöömaaja mõtteid". Eeva Niinivaaralt „Mõtteid August Kitzbergi „Libahundist" — päritolu ja hingelaadi erinevuse draamast". Ivar Ivaskilt „Lilli Suburg ja „Linda"". Sally Sumbarult „Otsides õnnelikku maad"; viimase puhul võiks täienduseks öelda, et vaadeldava teose Eestit käsitlev osa ilmus mõned aastad tagasi „Vaba Eestlases" joonealusena. Juhan Kangurilt „Vanalell Juhan", Mardi Valgemäelt „Neeme Järvi New Yorgis", E. Liiv-Bliznerilt „Imikust ja hällist, lapsehoidjast ja muustki" Selve Maasilt „Evelin von Maydelli sündmusrohkest elukäigust". Juta Kurmanilt „Helikunstnik Meta Noorkukk". Helga Astilt „Mälu ja meie". Rein Taageperalt „Professor Toivo Rauna „Estonia and the Estonians"".

Käsitööde ja kodunduse alal H. Auna „Rahvuslikus lillkirjas linik", H. Paldroki „Niplispitsist", S. Puusi „Õlarätik nurmenuku kirjas", M. Varepi „Tyyne-Kerttu Virkki 80 aastat", S. Pruudeni „Kodutütred — asutamine ja esialgne areng", Laulusõbra „Stockholmi Eesti Pensionäride Segakoor „Sügisheli"", G. Peetsi „Kannel — eesti rahvapill", Else Rabadiku „Perenaine on maja lukk", Õ. Peetsi „Tänapäeva koogiretsepte", Tanni Kentsi „Omavahel" ja lehekülged 1904. a. Tartus ilmunud kokaraamatust. Ilukirjanduslikul poolel Liidia Tuulse luuletus „Istuta puid".

Ajakirjaga kaasas mustrileht, ajakirja veergudel rohkesti teksti täiendavaid fotosid.

H.

Eesti raamatud Rahvusvahelisele Frankfurdi Raamatumessile

Kui pärast II Maailmasõda kunagine Euroopa vanim messilinn Leipzig jäi Nõukogude mõjusfääri tõkkepuude taha, otsustasid Saksa Föderatiivse vabariigi kirjastajad alustada raamatumesside korraldamist Frankfurdis, kus 1949. aastal toimus I Frankfurdi Raamatumess. Nüüd aastate jooksul on kujunenud see üheks maailma suuremaks, autoriteetsemaks ja esinduslikumaks raamatumessiks.

Tänavusest 39. Rahvusvahelisest Frankfurdi Raamatumessist, esialgsete prognooside kohaselt, võtavad osa enam kui 7000 kirjastust rokem kui 80 riigist. Väljapandud raamatute arv, esialgsete arvestuste kohaselt ületab 300 000, millest ligikaudu 90.000 on esitrükist. Need pannakse välja järgmistes sektsioonides: belletristika, religioon, laste- ja noorsooraamatud, teadus ja tehnika, kooliõpikud, kunst, maakaardid ja reisijuhised.

Rahvusvahelisel Raamatumessil on samuti esindatud paljud riigid oma rahvuslike stendidega, nende hulgas ka Eesti kirjanduse väljapanek enam kui 150 ühikuga, millest 10 raamatut on esitrükikist, eesti-, inglise-, saksa-, rootsi- ja soome keeltes. Eesti kirjanduse stendis pannakse samuti välja ka läti- ja leedu-keelseid raamatuid, mis on kirjastatud Vabas Läänes.

Väljapandavatest raamatutest tuleks ära märkida William J. H. Houghi raamat Eesti, Läti ja Leedu okupeerimisest ja annektsioonist. Siis veel Vello Pekomäe teos „Suur põgenemine" eesti ja rootsi keeles. See Eesti ajalugu käsitlev raamat aitab kõrvaldada kodumaal võõra võimu teenrite võltsinguid Eesti ajaloo suhtes. ning moodustab ühtlasi avateose ilmumisel olevate ajalooliste raamatute sarjast. Peatselt ilmub esimene raamat ka inglise keeles.

Ka Borease (Põhjatuul) kirjastajad, tänavu juba viiendat aastat järjest,panevad Frankfurdi Rahvusvahelisel Raamatumessil välja eesti kirjandust. Kui 1983. aastal, pärast mõningaid aastaid kestnud vaheaega, oli eesti kirjandus uuesti esindatud Frankfurdi Raamatumessil, mis on kohane ühele vanimale Euroopa kultuurrahvale, siis Nõukogude Liidu stendis puudusid raamatud okupeeritud Eestist täielikult. Oli kaasas küll Eesti raamatute nimekiri, kuid mitte raamatuid!

Borease kirjastuse asutamise idee pärineb Tartu akadeemilistest ringkondadest. Selle kirjastuse tegevusega alustati II Maailmasõja eelõhtul Londonis, Pariisis, Berliinis, Budapestis jm., mille kaudu kavatseti tutvustada Eesti kultuuriloomingu paremikku teistele Euroopa rahvastele.

Ja seda, Eestist pärit ideed, jätkasid Borease kirjastajad ka pärast II Maailmasõda. Hiljuti kirjastatud raamatutest võiks ära märkida; R. Raidi saksakeelne „Wenn die Sowiets kommen . . ." ja „When the Soviets come . . ." („Kui nõukogudelased tulid . . .) inglise keeles.

Eesti keeles ilmus see raamat Estoprinti toimetusel 1954. aastal Kanadas, nime all: „Kui venelased tulid . . ." selle dokumentaal-romaani saksa- ja inglisekeelne variant, mis räägib ajajärgust aastatel 1939—1941 — levib nüüd kõikjal maailmas.

Eesti kirjanduse stendis pannakse välja ka Kodu-Eesti kirjanike: Arvo Valtoni, Jaan Kaplinski, Hando Runneli, Toomas Raudami, Paul Eerik-Rummo, Ülo Mattheusi, Paul Viidingu, Heino Kiige, Kersti Merilaasi, Kalju Saaberi, Endel Nirgi ja teiste teoseid.

Olgu öeldud, et Moskva keskvõimud on pärast 1983-ndat aastat toimunud raamatumessidel välja pannud ainult üksikuid raamatuid Eestist. Saab näha, kui palju raamatuid lastakse tänavu, nn. „glasnosti" olukorras okupeeritud Eestist välja.

Eesti kirjandus on Frankfurdi Rahvusvahelisel Raamatumessil välja pandud messihallis nr. 4, kõrvuti Soome, Norra, Taani ja Rootsi stendidega.

HEIKKI H. TANN

Ristsõna nr. 1397

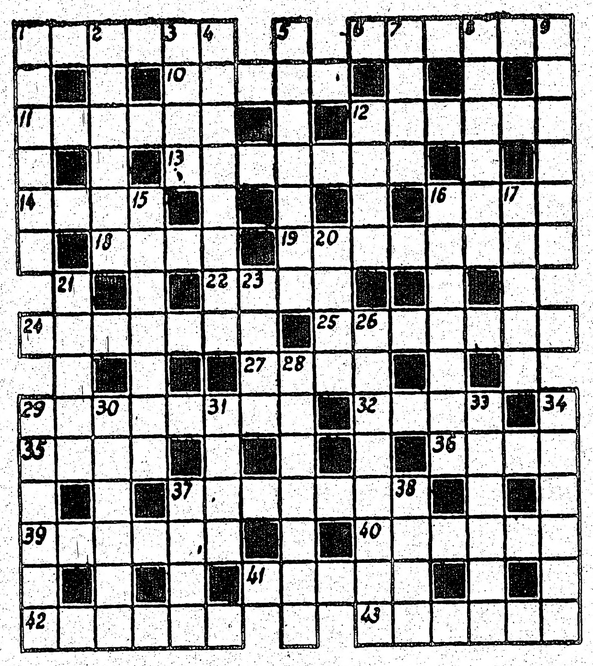

PÕIKREAD: 1. Jalats, 6. Nahaparkija, 10. Ese, vahend, 11. Tunneb mõnu millestki, 12. Kummaline, 13. Elukäigu kirjeldus, 14. Mööbliese, 16. Järv Lätis, 18. Lind, 19. Tänavad, 22. Haige abistaja, 24. Sinna lähevad kunstnikud õppima ja end täiendama, 25. Maailma suurim poolsaar, 27. E. Zola teos, 29. Osakond metallivabrikus, 32. Villi . . . — Luuletaja Kuhlbarsi pseudonüüm, 35. Põhi, baas, 36. Riik Euroopas, 27. Kaarekujuline, 39. Seal hoitakse raha, 40. Vürfel, 41. Pidulik koosviibimine, 42. Sidepidamisvahend, 43. Austraalia metsikud koerad.

PÜSTREAD: 1. Tuntud nimi meie lehe lugejatele, 2. Heatahtlik nali, 3. Ontario järve naaber, 4. *Putukas*, 5. Ettepanek, 7. Antakse vahel surmamõistetule, 8. Hobusõiduk, 9. Vorm sõnast minema, 12. Igaühel, 15. Saadetis, 16. Üks ookeanidest, 17. Ühe rahva liige, kellest palju juttu on olnud, 20. Ilma — rootsi keeles, 21. Mitte kõrge, 23. Kehaosa, 26. Trükitooted, 28. Maailmajagu, 29. Julge, südi, 30. Kohanimi Tartumaal, 31. Kõrbesaar, 33. O. Lutsu teos, 34. Piisad, 37. Looma kehaosa, 38. Pehme kude hambas.

RISTSÕNA NR. 1396 LAHENDUS

PÕIKREAD: 1. Peaminister, 12. Oreool, 13. Igand, 14. Ae, 16. Pet, 17. Pommitajad, 18. Seinakell, 21. Ad, 22. Piraat, 23. Saega, 25. Idla, 27. Ammukaar, 28. Te, 29. Ihar, 30. Pat, 31. Sard, 32. Ink, 33. Ts, 34. Tõrs, 36. Avio, 37. R. Toi, 38. Sol, 39. Ain, 40. Ai, 41. Ipriit, 44. Gg, 45. Dido, 47. Sääsk, 50. SD, 51. Oengo, 53. Stiil, 54. Etik, 55. Riim, 56. Sm, 57. Narr, 58. Daina.

PÜSTREAD: 1. President Päts, 2. Eeterlik, 3. Ao, 4. Moonakas, 5. Ilmatar, 7. Igi, 8. Sat, 10. Ed, 11. Raad, 13. Imka, 15. Edgardo, 18. Aleksander, 20. Lautsil, 21. Agaavi, 23. Smaragdid, 24. Aariad, 26. Ahti, 28. Tiris, 34. Totter, 35. Õlg, 42. Räim, 43. Ikla, 46. Inin, 47. Oom, 49. Sin, 50. Str, 51. Oka, 52. Gia.

Finn Carpet Care
PUHASTAME
seinast-seina, lahtiseid ja idamaiseid vaipu, mööblit • auto sisemust • kahjustusi üleujutamiste puhul, seinu ja põrandaid.
• Scotchgard •
kodudes • kontorites
225-1749
Pentti Peter

PROVIDENT REALTY LTD.
656-0011
REALTOR
695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2
Kinnisvaravahendusfirma
Esindaja
Tiina (Nortmaa) Martjak
Tel. kodus 653-0599

OVER 50 YEARS OF GM SALES AND SERVICE
HOGAN
GM
Chev Olds Limited
5000 Sheppard Ave. E., Scarborough, Ont. M1S 4L9
PAUL JUTTUS
Müük ja rentimine
Tel. 291-5054, kodus 423-5716

Triinu kolleegium: Vasakult: Evi Jaaguste, Else Rabadik, Hilja Aun, Tanni Kents, Helve Novek, Silvi Marriott, Henny Aruja, Meeta Liideman.

„Triinu" 35. aastapäevalt: Vasakult: Triina Mölder, Tiina Tammisto, Ilo Maimets, Liisa Norheim, Hilja Toom, Talvi Maimets, Liina Purje, Kristiina Valter, Lydia Vohu-Viksten, Erik Liigand, Linda Liigand, Hilja Aun, Helju Salumets, Tanni Kents, Heljo Novek. Foto: VE

Alustatakse ÜRO aktsiooni selgitustööd

Eesti, Läti ja Leedu Vabariikidele kui endiseile Rahvasteliidu liikmeile praeguses Ühendatud Rahvaste Organisatsioonis (ÜRO's) ametliku vaatleja õigustega esindaja saamiseks alustatud aktsiooni, mille toetamiseks eestlased, lätlased ja leedulased seni on kogunud tuhandeid toetusallkirju, jätkatakse korraldava Aktsioonikomitee poolt algaval sügisesel tegevushooajal.

Augusti lõpul saatis Kanadas EKN juures töötav Aktsioonikomitee, kes Ülemaailmse Eesti Kesknõukogu volitusel koordineerib ülemaailmselt aktsiooni eestlaste osas, ringkirja kõikidele eestlaste asukohamaade keskorganisatsioonidele ja väiksemaid asukohamaid esindavaile Eesti Seltsidele, paludes neid aidata kaasa alustatud aktsiooni lõpuleviimisele. Ringkirja ärakiri saadetid ka kõigile Eesti Vabariigi diplomaatilistele esindajatele, paludes ka nende kaasabi aktsiooni läbiviimisel.

Nagu märgitakse ringkirjas keskorganisatsioonidele ja Eesti Seltsidele, on vahepeal kogutud toetusallkirju ja tehtud mitmeid eeltöid vastava Balti riikide apelli ÜRO'le esitamise ettevalmistamiseks. On alustatud ÜRO liikmesriikide juures selgitustööd Balti riikide nimel esitatava apelli vastuvõtmise heaks ja selleks vajalike käendajate riikide („sponsorite") leidmiseks.

Nende eeltöödega on nüüd jõutud niikaugele, et 1987.a. septembris kokku tuleva ÜRO täiskogu puhul saadakse seal alustada otsest tegevust aktsiooni huvides. Valmistamisel on Balti riikide apelli seletuskiri, mis põhjendab juriidiliselt ja poliitiliselt Balti riikide taotlust ÜRO's. Balti riikide diplomaatiliste esindajatega selgitatakse, missuguse taktikaga esitada sooviavaldus ÜRO'le ja kuidas saada sooviavaldusele käendajaid.

Eestlastele asukohamaade keskorganisatsioone palutakse aktiivselt toetada Balti riikide aktsiooni ÜRO's ja taotleda asukohamaa valitsuse ja parlamendiliikmete toetust aktsiooni läbi viimiseks. Koos ringkirjaga saadeti eesti keskorganisatsioonidele Aktsioonikomitee poolt koostatud materjalikogu aktsiooni selgitustööks asukohamaade valitsuste ja parlamentide juures.

ÜRO aktsioonile on vaba eestlaskond juba andnud oma esialgse toetuse. Eestlased on seni andnud 6500 toetusallkirja, sellest 4500 Kanadast ja 1200 Austraaliast. Ka lätlastel on koos umbes 5000 allkirja, leedulastel vähem. Aktsioonikomitee palub eesti keskorganisatsioone oma asukohamaal jätkata või alustada toetusallkirjade kogumist. Seni kogutud allkirjade lehed on palutud tagastada Aktsioonikomiteele Kanadasse 30 septembriks.

Ühtlasi palutakse asukohamaade organisatsioone panna rõhku ÜRO aktsiooni läbiviimiseks ka majanduslike toetuste kogumisele. Aktsiooni teostamine nõuab paratamatuid majanduslikke kulusid. Nende katte peame ise kokku panema. Balti rahvaid rünnatakse praegu poliitiliselt mitmel maal. Meil endil tuleb majanduslikult kindlustada poliitilise vastuaktsiooni läbiviimine.

Aktsiooni põhjendusena märgitakse ringkirjas, et aktsioon annab eestlastele, lätlastele ja leedulastele hea võimaluse laialdaseks selgitustööks ja Balti riikide küsimuse rahvusvaheliselt päevakorrale toomiseks, ja on heaks eelastmeks Eestile ja teistele Balti riikidele täieliku iseseisvuse taastamise nõudmisele.

ÜRO Aktsioonikomiteel on praegu käigus ÜRO peakorterist New Yorgist üksikasjalike materjalide hankimine selle kohta, missuguse asjaajamise korras saadakse esitada ÜRO'le avaldus ametliku vaatleja saamiseks. ÜRO'ga asjaajamise selgitamiseks ja ametliku avalduse ja juriidilise selgituskirja koostamiseks on lubatud kaasabi paari poliitiliste teaduste eriteadlase poolt.

ÜRO AKTSIOONIKOMITEE

LYON (UPI) — **Christian Didier, kes sealsesse vanglasse sisse hiilis, et kohtu all olevat sõjakuritegudes süüdistatud Klaus Barbie't mõrvata, mõisteti aastaks vangi. Ta on juba ligi pool aastat eeluurimisvanglas istunud.**

STOKHOLM (Reuter) — **Rootsi sotsialistliku partei naisosakond on tugevalt naiste seksuaalse eksploitatsiooni vastu ja kuulutab seda igal võimalikul juhul. Nüüd ilmusid aga ühes kohalikes lehes pildid nendest naisõiguslastest parteikonverentsil, kus kaks meessoost „stripperit" (paljalt tantsijat) esinesid. „See oli ainult meelelahutuseks ja nad said selle eest makstud," ütlesid naised.**

ROYAL LEPAGE
REAL ESTATE SERVICES LTD. REALTOR
PRESIDENT'S GOLD AWARD

Meie esindajaks on
ANNE LEIUS
1176 Yonge Street, Toronto
Tel., kontoris 961-4444
kodus 921-3245

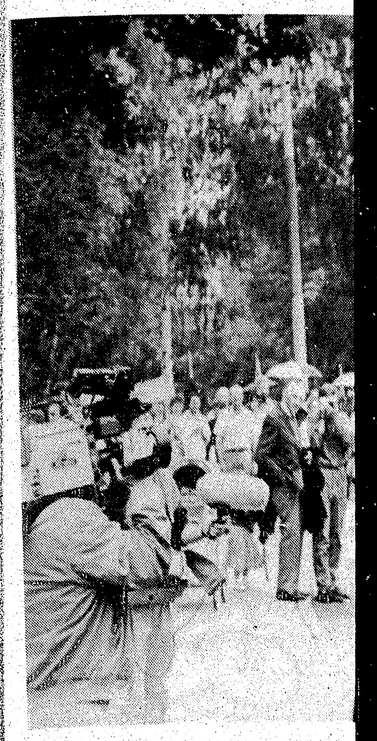

Demonstratsioonilt Stokholmis. sõlmimise puhul.

Tiit Madissoni esimesi

Olen õnnel saabumisel

Juba kaks tundi pärast saal Madissoniga, kes koos oma pere lähemat tutvustamist vist küll Nõukogude kodadondsus. Roots suur. Lennuväljal piirasid neid ingarnas Telegrambyra, Rootsi porterid ja kaameramehed ning

Ka eesti organisatsioonid oli muidugi kohal, eesotsas Eesti Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse uue esimehe Jaak Jüriadoga Ühisabi abijuhataja Eldor Vellistega ja Rootsi Eestlaste Esinduse büroojuhataja Mai Rauaga.

Kohal oli ka suurem grupp kaasmaalasi lillede, shokolaadikarpide ja paberist sinimustvalgete lipukestega. Tiit Madisson sai kohe esimese kingina vabal pinnal Ühisabi kinnise ümbriku ja Hermanni torni otsas lehviva sinimustvalge laualipu, mis teda nähtavalt liigutas:

— Oleme õnnelikud, et saime vabasse maailma, kus eesti ühiskond elab nagu seda teeb ka kõigi raskuste kiuste eesti rahvas kodumaal, olid tema esimesed sõnad etteulatatud mikrofonidesse.

Tõlgina toimis Jaak Jüriado. Tema hoolitses ka selle eest, et Rootsi sissesõidu viisaga saabunud perekond ei pruukinud minna läbikäigulaagrisse Märsta piirkonnas, kuhu tavaliselt suunatakse Arlandal maandunud sisserändajad. Madissonidel avanes võimalus välja puhata Jaak ja Anu Jüriado kodus Trångsundi aedlinnas, mis aga paari päeva jooksul muutus tõeliseks pressikeskuseks.

— Millised on saabumise momendi muljed? küsime Tiit Madissonilt, kui oleme saanud rahulikult maha istuda ja veidi lõõgastuda.

— Kas reporterite hulk kohutas ära?

— Eks ta alguses kohutas küll. Sellist huvi nagu minu isiku vastu pole enne olnud, vahest ehk Hirvepargis 23. augustil, kui minuga tehti ka mõningad intervjuud, „Aja Pulss" ja Eesti Televisioon olid kohal. Kuid nendest intervjuudest kuskil hiljem mingit märki Eesti massiteabevahendeis ei olnud. Ainult tu

un, Tanni Kents, Helve

nisto, Ilo Maimets, Liisa
Lydia Vohu-Viksten, Erik
o Novek. Foto: VE

ON (UPI) — Christian
r, kes sealsesse vanglasse
iilis, et kohtu all olevat sõ-
ritegudes süüdistatud
Barbie't mõrvata, mõis-
astaks vangi. Ta on juba
ool aastat eeluurimisvang-
unud.

OKHOLM (Reuter) —
si sotsialistliku partei nais-
ond on tugevalt naiste sek-
se eksploitatsiooni vastu ja
tab seda igal võimalikul
. Nüüd ilmusid aga ühes
ikes lehes pildid nendest
iguslastest parteikonve-
il, kus kaks meessoost
perit" (paljalt tantsijat)
id. ..See oli ainult meele-
useks ja nad said selle eest
tud." ütlesid naised.

ringkirjas, et aktsioon annab
astele, lätlastele ja
lastele hea võimaluse laial-
s selgitustööks ja Balti
e küsimuse rahvusvaheliselt
korrale toomiseks, ja on
eelastmeks Eestile ja teiste-
Balti riikidele täieliku
isvuse taastamise nõud-
e.
RO Aktsioonikomiteel on
u käigus ÜRO peakorterist
Yorgist üksikasjalike mater-
hankimine selle kohta, mis-
e asjaajamise korras saadak-
itada ÜRO'le avaldus ametli-
atleja saamiseks. ÜRO'ga
amise selgitamiseks ja amet-
valduse ja juriidilise selgi-
ja koostamiseks on lubatud
bi paari poliitiliste teaduste
dlase poolt.
AKTSIOONIKOMITEE

PRESIDENT'S GOLD AWARD

esindajaks on

NE LEIUS

onge Street, Toronto

kontoris 961-4444
kodus 921-3245

Demonstratsioonilt Stokholmis. Stalin ja Hitler raputavad sümboolselt käsi sõpruslepingu sõlmimise puhul. V.E. Foto

Tiit Madissoni esimesi muljeid:

Olen õnnelik vabasse maailma saabumisel. . .

Juba kaks tundi pärast saabumist Rootsi pinnale oli võimalik segamatult juttu ajada Tiit Madissoniga, kes koos oma perekonna — abikaasa Elviira ja poja Jaanusega ei vaja ju enam lähemat tutvustamist vist küll kogu Läänemaailmas. Enne lahkumist Moskvast võeti neilt Nõukogude kodadondsus. Rootsipoolne massiteabevahendite huvi perekonna vastu oli tohutult suur. Lennuväljal piirasid neid kohe ümber pärast rootsi passikontrollist väljumist nii Tidningarnas Telegrambyra, Rootsi ametliku teadeteagentuuri kui ka Televisiooni kahe kanali reporterid ja kaameramehed ning mõned lehtede esindajad.

Ka eesti organisatsioonid oli muidugi kohal, eesotsas Eesti Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse uue esimehe Jaak Jüriadoga Ühisabi abijuhataja Eldor Vellistega ja Rootsi Eestlaste Esinduse büroojuhataja Mai Rauaga.

Kohal oli ka suurem grupp kaasmaalasi lillede, shokolaadikarpide ja paberist sinimustvalgete lipukestega. Tiit Madisson sai kohe esimese kingina vabal pinnal Ühisabi kinnise ümbriku ja Hermanni torni otsas lehviva sinimustvalge laualipu, mis teda nähtavalt liigutas:

— Oleme õnnelikud, et saime vabasse maailma, kus eesti ühiskond elab nagu seda teeb ka kõigi raskuste kiuste eesti rahvas kodumaal! olid tema esimesed sõnad etteulatatud mikrofonidesse.

Tõlgina toimis Jaak Jüriado. Tema hoolitses ka selle eest, et Rootsi sissesõidu viisaga saabunud perekond ei pruukinud minna läbikäigulaagrisse Märsta piirkonnas, kuhu tavaliselt suunatakse Arlandal maandunud sisserändajad. Madissonidel avanes võimalus välja puhata Jaak ja Anu Jüriado kodus Trångsundi aedlinnas, mis aga paari päeva jooksul muutus töeliseks pressikeskuseks.

— Millised on saabumise mõnendi muljed? küsime Tiit Madissonilt, kui oleme saanud rahulikult maha istuda ja veidi lõõgastuda.

— Kas reporterite hulk kohutas ära?

— Eks ta alguses kohutas küll! Sellist huvi nagu minu isiku vastu pole enne olnud, vahest ehk Hirvepargis 23. augustil, kus minuga tehti ka mõningad intervjuud: „Aja Pulss" ja Eesti Televisioon olid kohal. Kuid nendest intervjuudest kuskil hiljem mingit märki Eesti massiteabevahendeis ei olnud. Ainult tuli hiljem rida laimuartikleid minu ja mu sõprade kohta. . .

— Tänane pressikonverents oli vast selles mõttes mulle esimeseks. Aga praegu on muljed väga segased — pea käib ringi esimestest elamustest siin Rootsis ja kohtumistest pagulaskonnaga.

— Milline tunne oli Teil nähes eesti sinimustvalgeid lippe?

— Mul võttis ausalt öelda silmad märjaks ja ma ei leidnud alguses vastavaid sõnugi, kuidas oma liigutatust üldse väljendada. See on meile midagi enneolematut. Meil ju alles hiljaaegu pandi sinimustvalge lippude eest inimesi vangi. Kaheksakümnendal aastal oli teada neli sellist juhtu.

— Ehk täpsustate ka nõukogude ametivõimude asjaajamist teie perekonna väljasõidu asjus. Kas peale Rootsi oli veel teisi alternatiive?

Tiit Madisson nendib, et nõukogude eesti ajakirjandus on juba palju kirjutanud sellest, et ta pidi perekonnaga sõitma Iisraeli — olid isegi kuulujutud, et ta polevat üldse mitte eestlane vaid juut! Kõigi reeglite kohaselt oleks ta pidanud sõitma otse Viini. See võimalus teda aga ei rahuldanud ja ta pöördus Moskvas Rootsi Suursaatkonna poole, kus ühe ametniku erilisel vastutulekul anti asjadele kiire käik. Ühe nädalaga aeti „asjad jutti" ja Madisson soovib eriliselt tänada saatkonna esimest sekretäri, kes väga suure tähelepanuga suhtus perekonna saatusesse.

— Olite aktiivne massdemonstraditsioonide organiseerimisel Tallinnas 23. augustil ja Riias osalesite 14. juuni meeleavalduses Vabadussambas jalamil. Milline järelkaja oli neil suurüritusil?

— Eks eestlased kodumaal ole ise nendest järelkajadest kõige rohkem teadlikud. Üks seisukoht on kohaliku ajakirjanduse oma, need leierdavad juba kaks nädalat järjest laimulugusid. Aga julgen öelda, et siiski rahva hulgas valitseb hoopis teine seisukoht. Salvestus meie miitingu sõnavõttudest liigub Eestis minu teada juba sadades eksemplarides ringi. Olevat isegi väga populaarne parteilaste ringkondades — nii et järelkajad on mitmesugused!

— Kui palju oli õieti Tallinnas osalejaid Hirvepargi demonstratsioonist?

— Raske on täpseid andmeid anda. Alguses oli kohal kaks kuni kolm tuhat. Igatahes hiljem oli seal tuhandeid. Hiljem oskas üks spetsialist rahvakogumiste alal öelda, et Raekoja platsil oli koos viis kuni seitse tuhat inimest.

— Olete üks Molotov-Ribbentropi Pakti Avalikustamise Eesti Grupi asutajaid — millised ülesanded seisavad ees? Küsime seda osutades usuteldava halli tuulejaki taskule kinnitatud ümmargusele sinivalgele märgile, millel tähed „MRP-AEG".

— Ülesandeks on avalikustada Molotov-Ribbentropi Pakt koos selle salaklausiga, mille tulemusena Eesti okupeeriti.

Küsimusele, milline on meeleolu kodumaal Gorbatshovi perestroika ja glasnosti praegusel perioodil, vastab Madisson mõtlikult, et meeleolud on mitmesugused. Rahvas kindlasti ei usu mingit „perestroikat", on tõmbunud enesesse. Mõtlevam osa on aga nagu sellega kuidagi kaasas.

— Eks Gorbatshovil, kui olla objektiivne, on muidugi suuri teeneid selles osas. Tema osa ei maksa muidugi ületähtsustada, aga nüüd eesti rahvas siiski tunneb, et midagi on hakanud liikuma.

— Mida saame meie Läänes teha Eesti heaks muutunud olukorras?

— Eesti pagulaskonna esmaseks ülesandeks on just läänes igal võimalikul juhul rääkida meie olukorrast. Praegu on tõesti niisugune olukord, et ei teatagi, mis see Baltikum õieti on ja kes seal elavad. Kui juba Rootsis, nagu Arlanda lennuväljal, küsiti, kas sinimustvalge on Balkani lipp, siis tuleb rääkida kohalikele rahvastele eesti pagulaste asupaikades, et meie olime suveräänne riik, Rahvasteliidu liige ja et meid on vägivaldselt okupeeritud. Ja muidugi kaasa aidata meie Kodu-Eesti liikumisele igal võimalikul juhul.

— Teie abikaasa Elviira ja poeg Jaanus, kes ainult kaks nädalat sel sügisel sai käia kuuendas klassis — kuidas vaatavad nemad tulevikku Rootsis?

— Poeg jäi igal juhul ammuli sui Arlanda lennuvälja poodide vaateaknaid vaatama. Ma pole ju saanud oma perekonnaga Rootsi pinnal rohkem koos olla kui pool tundi — olen ju kogu aeg massiteabevahendite käsutuses — aga julgen öelda, et ka nende muljed on kõige paremad!

Tiit Madisson on rõõmus, kuuldes, et Stockholmi Vanalinnas töötab Eesti Kool, kuhu Jaanus võib kohe minna kuuendasse klassi ja et sisserändajad saavad riigi poolt tasutud rootsi keele kursustel käia.

Usutles:
EPL/KARIN SAARSEN

Õnnelik ja liigutatud perekond Arlandal — vas. Elviira Madisson poeg Jaanus ja Tiit Madisson kaamerate risttules.
Foto: KARIN

„Raadiohäälte" taktikepi

(Algus lk. 2)

et vaatamata välismaa raadiode üleskihutustele tuli Adam Mickiewiczi ausamba juurde demonstreerima ainult 250-300 inimest. Nendestki olevat suurem osa olnud juhuslikud möödakäijad.

Nime järgi sõimati ainult Algis Klimaitis't, kes olevat fashistliku timuka Algirdas Klimaitise poeg ning Ülemaalise Baltlaste Föderatsiooni Euroopa Büroo esimees.

Pealkirja all „Väljaastumine Stockholmis" ütleb „Rahva Hääl" jargmist:

STOKHOLM, 24. 8. (TASS). Armetu farss — nii võib iseloomustada kokkutulekut, mille korraldasid emigrantlikud organisatsioonid, sealhulgas nn. Eesti esindus Rootsis ja Balti komitee. Just nende liikmed, kelleks on Balti riikide endised kodanikud, on võtnud endale õiguse „esindada" Rootsis Balti nõukogude liiduvabariikide rahvaid.

Kokkutuleku ilmne eesmärk oli mustata „vabaduse puudumise ja iseseisvuse saavutamise" väljamõeldud loosungite all Nõukogude Liidu poliitikat, halvustada Balti nõukogude liiduvabariikide elu, ühtaegu aga seada kahtluse alla uutmis- ja demokratiseerimisprotsess Nõukogudemaal. Stokholmis toimunud kokkutulekul viibisid kohalikud ajakirjanikud ja teleoperaatorid, kes olid tulnud uudistama järjekordset Nõukogude-vastast väljaastumist. Koos nn. meeleavaldajatega kogunes vaid 40—50 inimest.

Sel taustal on suureks kontrastiks muusikapidu, mille linna teises otsas korraldas ajaleht „Dagens Nyheter". Tuhanded inimesed tervitasid kiiduavaldustega Riikliku Akadeemilise Ooperi- ja Balletiteatri „Estonia" peadirigendi, NSV Liidu rahvakunstniku Eri Klasi meisterlikkust, kelle taktikepi all Stokholmi Filharmoonia orkester esitas vene ja välismaa heliloojate parimaid teoseid. Eesti dirigendi kunst näitas Nõukogude Baltikumi õitsengut nõukogude võimu aastail, sealhulgas ka kultuuri vallas.

Niisiis, stokholmlased läksid parema meelega vaatama N. Liidu rahvakunstniku Eri Klas'i meisterlikkust, kes näitas Nõukogude Baltikumi õitsengut nõukogude võimu aastail, kui protestisid.

Nagu varem meie lehes mainitud, võttis Stokholmi protestist osa ka noor lätlane Ronalds Silaraups, kes 14. juuni demo eest Riias olevat N. Liidust välja saadetud. Nüüd (teisal meie lehes ära tootud) teadete järgi olevat ka eesti aktivist Tiit Madisson, kes Rahva Hääle artiklis erilist äramärkimist leidis, Rootsi pärale jõudnud.

Eesti alumiiniumkompanii vajab

TÖÖJÕUDU

thermoakende, räästaaluste ja alumiiniumseinakatete installatsiooniks.

Hel. 832-2238 kella 7 homm. kuni kell 5 p.l. Maple, Ont.

MÄLESTAME LEINAS ARMAST SÕPRA JA KOOLIVENDA

Anton Tõru

ja avaldame südamlikku kaastunnet õe ALMALE koos abikaasaga

LAINE ja VALDEK MEIER
ÕILME ja AUGUST OOLUP
ROSALIE ja ALEKSANDER KAASIK
HENNY ja ARTHUR OLUP
KAMILLA ja EIMAR SAAR

Puhka rahus!

Südamlik kaastunne Lindale tema abikaasa

Karl Novek'u

surma puhul

LINDA, AGU, MART ja TOOMAS KOLLI

Suikus igavesele unele

Karl Novek

Avaldame kaastunnet abikaasa LINDALE

Mälestavad leinas

MARE JÜRGENSON
EMILIE VOOGLAID

Puhka rahus!

Armast venda ja onu

Albert Tanner'it

sündinud 21. detsembril 1910 Sauga Vihaksil
surnud 23. septembril 1987 Tallinnas

mälestavad sügavas leinas

vend PETER perekonnaga
vennapoeg ARVO perekonnaga
vennapoeg HILLARY
vennatütar IMBI HARDING perekonnaga

Meie armast Longlac'i kaastöölist ja sõpra

Elmar Leeder'it

mälestavad leinas

Longlac'i „METSAVENNAD" 1947

Mälestame leinas head sõpra ja kaastöölist

Karl Novek'ut

MENANDER KASK abikaasaga
ARNOLD KIVI abikaasaga
VICTOR KÕRESAAR
RUDOLF LAID abikaasaga
BRUNO LINDRE abikaasaga
MANIVALD MEIUSI abikaasaga
JOHN PURGA
OSKAR PÕLD abikaasaga
HEINO PÜSSA abikaasaga
OTTO RANNAMÄE abikaasaga
LEMBIT SAAR abikaasaga
EDWARD SILD abikaasaga
VIIDA SIRGE abikaasaga
HELMAR TOOMSALU abikaasaga
OSKAR VIIA abikaasaga

Lahkunud Virumaa koolinõunikku

mag. Herman Rajamaa'd

mälestab

Lüganuse Kodumajanduse- ning Rakvere Naiskutsekooli õpetaja
ELLI KOODI

Armast sugulast

Harry Laning'ut

mälestavad sügavas leinas

HILJA ja ADMAR MURUSALU
VAIKE MURUSALU
VIRVE ja ENDEL TURSK

Iraan ähvardab USA-d

NEW YORK (UPI) — Iraani president Ali Hamenei pidas ÜRO-s kõne, kus ta ähvardas USA-d verise kättemaksuga hiljuti Pärsia lahel toimunud vahejuhtumi eest, kus kolm Iraani madrust surma sai ja vähemasti kaks jäid teadmata kadunuks.

Möödunud esmaspäevasel vahejuhtumil avasid kaks USA merejõudude kopterit Iraani kahurpaadiks nimetatud (piltidel nägi see rohkem jalaväe maandumispraami moodi välja) vastu tule ja panid selle põlema. Laevalt võeti maha 26 iraani meremeest, kellest osa olid haavatud. Laevadekil leiti ka 10 miini. Hamenei kinnitas, et Iraani „kahurpaat" olnud hoopis kaubalaev ja miinid olevat USA merejõudude poolt pardale pandud, ning siis seal filmitud. Ta nimetas vahejuhtumit „suurimaks veaks, mis Reagani administratsioon on seni teinud." Hiljem ilmus ta Ted Koppeli ABC telesaates „Night-line", kus ta kordas, et kogu asi olevat ainult USA provokatsioon, kuna igaüks teadvat, et iraanlased on rahuarmastav rahvas.

Kuid seni on Iraan keeldunud ÜRO rahusobitustega kaasa minemast. 8 aastat kestnud Iraani-Iraagi sõjas arvestatakse juba üle miljoni langenuga.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Lühiuudised

BONN (Reuter) — Üks USA merejõudude hävituslennuk laskis eksikombel alla teise omamaa lennuki, teatatakse siit Lääne-Saksa pealinnast. Vahejuhtum olevat leidnud aset Vahemere kohal, kuid lennukid väljunud Lääne-Saksa baasidest. Inimkaotusi ei olevat olnud — ilmselt õnnestus piloodil langevarju abil lennukist pääseda.

BELGRAD (UPI) — Siin „sotsialismimaal", kus enne streikimine oli keelatud, on ainult käesoleva aasta jooksul toimunud rohkem kui 1000 streiki. Alles hiljuti pidi Jugoslaavia abipresident ametist tagasi astuma, sest ta oli segatud majandus-skandaali, kus miljonid dollarid kaduma läksid. Jugoslaavia võlgneb Läänemaadele miljoneid ning nende sealne inflatsioonimäär on praegu umbes 116 protsenti aastas.

Eesti füüsik uue elektrijuhtme otsingul

Ontarios, Hamiltonis, ilmuv ajaleht „The Hamilton Spectator" toob oma 5. septembril avaldatud numbris esiküljelt algava pikema artikli McMasteri ülikooli teadlastest, kes töötavad juba pikemat aega uurimistöö juures, mille eesmärgiks on välja arendada kõrge temperatuuri juures opereeritavaid super-elektrijuhtmeid, (superconductors) mis ei takista elektrivoolu liikumisvõimet.

Uurimistööst võtab aktiivselt ühe grupi juhina osa ka McMasteri ülikooli füüsika teaduskonna õppejõud eestlane prof. dr. Toomas Timusk, kelle pildi ajaleht avaldab koos temaga tehtud intervjuuga.

Super-elektrijuhtme konstrueerimine ja selleks vajaliku materjali avastamine on momendil rahvusvaheliseks uurimistöö alaks ning sellega tegelevad paljud eksperdid üle kogu maailma. Ühendriikides on reserveerinud suured summad selleks uurimistööks IBM ja Bell'i laboratooriumid, kuhu on koondatud silmapaistvad teadlased. Sellised suured pingutused on mõistetavad kui võtta arvesse, et super-elektrijuhtme konstrueerimine ja selle rakendamine võimaldab välja arendada eriti

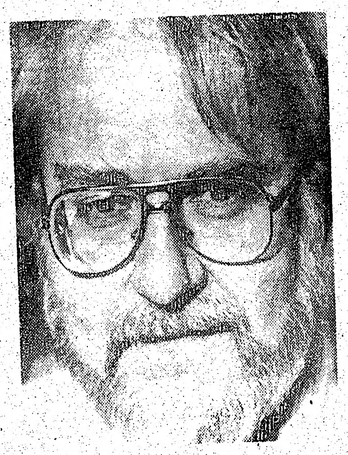

Dr. Tom Timusk

kiirelt tegutsevaid kompuutereid, uusi magneetiliselt liikuvaid raudteeronge, uuetüübilisi arstiteaduse aparaate ja odavat energiat.

Teadlased kalkuleerivad, et praeguste elektrijuhtmetega opereerimisel läheb umbes 20 protsenti elektrienergiast kaduma. Kui aga oleks võimalik kasutada super-juhtmeid, siis oleks energia kadu elimineeritud ning sellega saavutatav kokkuhoid oleks astronoomile.

Nr. 72

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 4. okt. kell 11 homm. pühapäevane JUMALA TEENISTUS.

Pühapäeval, 11. okt. kell 4 p. pühapäevane JUMALATEENI TUS.

Pühapäeval, 18. okt. kell homm. pühapäevane JUMAL TEENISTUS. Algavad pühapä vakool ja leerieelsed.

Pühapäeval, 25. okt. kell 4 p. LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUM LATEENISTUS. Laulab kogu se segakoor. Pärast jumalateen tust kohvilaud ja koguduse kä tööringi „väike" loterii. San ajal M. Pihla maalide väljalo mine.

Pühapäeval, 1. nov. kell homm. USUPUHASTUSPÜ JUMALATEENISTUS.

Segakoori harjutused esmasp viti kell 6.30 õ.

Koguduse kantselei on av neljapäeviti kell 10 homm.— 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUN teisipäeviti kell 6—8 õhtul, japäeviti kell 4—8 õ.

TORONTO EESTI BAPTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984
„VABADUSE KUULUTU
raadiosaated igal pühapäe kell 3 p.l. WHLD 1270 k

Pühapäeval, 4. okt. kel homm. ingliskeelne JUMA TEENISTUS. Kõneleb J. Ar ler.

Kell 10.15 homm. PÜHA VAKOOL täiskasvanuil noortele, kell 11 lastele.

Kell 11 homm. JUMALA NISTUS. Kõneleb K. Raid, koor, solist M. Wilbiks. Is surma mälestamine.

Kell 6 õ. KUULUTUSK OLEK. Kõneleb V. Puu. So Kaups.

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto, Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 4. okt. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 11. okt. kell 4 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS.

Pühapäeval, 18. okt. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Algavad pühapäevakool ja leerieelsed.

Pühapäeval, 25. okt. kell 4 p.l. LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Laulab koguduse segakoor. Pärast jumalateenistust kohvilaud ja koguduse käsitööringi „väike" loterii. Samal ajal M. Pihla maalide väljaloosimine.

Pühapäeval, 1. nov. kell 11 homm. USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS.

Segakoori harjutused esmaspäeviti kell 6.30 õ.

Koguduse kantselei on avatud neljapäeviti kell 10 homm.—kell 4 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti kell 6—8 õhtul, neljapäeviti kell 4—8 õ.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488
Jaan Andreller
943 Broadviev Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R3
tel. 429-7984
„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 4. okt. kell 10 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb J. Andreller.

Kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile ja noortele, kell 11 lastele.

Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, segakoor, solist M. Wilbiks. Issanda surma mälestamine.

Kell 6 õ. KUULUTUSKOOSOLEK. Kõneleb V. Puu. Solist A. Kaups.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühapäeval, 4. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS koos Issanda lauga. Teenib E. Saraoja.

Teisipäeval, 6. okt. kell 11 homm. PALVUS.

Kolmapäeval, 7. okt. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 11. okt. JUMALATEENISTUS. Laulab ansambel. Teenib E. Saraoja.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS Ehatares. Teenib E. Saraoja Laulab ansambel.

Kolmapäeval, 14. okt. kell 6 õ PIIBLI-PALVETUND.

Pühapäeval, 18. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad I. Kastberg Argentiinast ja E. Saraoja.

Kolmapäeval, 21. okt. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND. Pühapäeval, 25. okt. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib E. Saraoja.

Teisipäeval, 27. okt. kell 11 homm. PALVUS.

Kolmapäeval, 28. okt. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Õpetaja Andres Taul.
Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 4. oktoobril kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo. Pühapäevakool, leerieelsed. Jumalateenistusele järgneb naisringi korraldusel Oskar Lutsu 100 a. juubeli pühitsemise pärastlõuna. Vaata erikuulutust!

LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 11. okt. kell 11 homm. Teenib õp. E. Heinsoo.

Leeritunnid algavad pühapäeval, 18. okltoobril kell 10 homm. Registreerida õpetajatele või kantseleis. Koguneda noorteruumi.

Ingliskeelne JUMALATEENISTUS ja PÜHAPÄEVAKOOL igal pühapäeval kell 9.30.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID: õp. A. Taul kolmapäeva hommikuti kell 9.30—12.00 ja neljapäeva õhtuti kell 6—8.

Õp. E. Heinsoo — esmasp., teisip. ja neljap. kell 12—4.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallinbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
M1N 2T6
Tel. 698-7977 või 766-7853
Kirikukantseleis tel. 921-9417

LÕIKUS-TÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga on pühapäeval, 4. okt. kell 3 p.l. Jutlustab õp. A. Jalonen. Laulab koguduse ansambel. Jumalateenistuse järele toimub kiriku saalis koosviibimine kohvilauas.. Ettekandeid ansamblilt.

Õpetaja kõnetunnid on igal teisel esmaspäeval kiriku juures kell 6—8 õhtul, või kokkuleppel.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS
R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 4. okt. kell 3 p.l. kodumaalt lahkumise mälestamise JUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab praost E. Lepik. Laulab koguduse segakoor Johannes Järvalti juhatusel. Laululehed.

OTTAWA EESTI EV. LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS
Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal.
Õp. O. Gnadenteich

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 3. okt. kell 3 p.l. Laululehed.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 4. oktoobril kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Laulavad Leesmendi noored. Lastekirik.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Jaanus Kärner. Laulavad Marilyn Müller ja koor Ülo Lindströmi juhatusel. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

Kolmapäeval, 7. okt. kell 11 homm. PALVEKOOSOLEK.

Pühapäeval, 11. okt. kell 11 homm. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Steve Coates. Lastekirik.

Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Harry Eller. Lauluettekandeid. (Buss Eesti Kodust kell 2.15 p.l.)

TORONTO EESTI SEITSMENDA-PÄEVA ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Ave., Toronto
Broadview allmaaraudtee trammipeatuse vastas, hispaanlaste kiriklas.
Tel. 626-3417

JUMALATEENISTUS igal laupäeval kell 9.30 homm. ja kell 11 e.l. PIIBLIKOOLIGA. Kõik eestlased on kutsutud!

Üleskutse

Teise maailmasõja keerises hävis meie kodumaal 20 luteriusu kirikut ja purustati 40 kirikut. Teadusliku uurimise ja täpse ülevaate saamise töö juures oleks tarvis kõiki andmeid; ka neid, mida inimesed ise nägid või teiste jutustusest kuulsid oma kodukiriku hävingu kohta. Olevatel andmetel hävisid Jõhvi, Kambja, Karula, Käina, Kärgu,Laiuse, Lüganuse, Muhu, Märjamaa, Narva kirikud kõik, ka Põltsamaa, Põide, Tartu-Jaani, Tartu-Maarja, Vaivara ja Viru-Nigula kirikud. Palju teisi said vigastada, kuid ehitati või parandati. Kes teab oma kodukiriku saatusest selles hävingus, palun, kirjutage sellest oma mälestuse järele. Saatke need andmed allakirjutanule aadressil: 30 Sunrise Ave. #216, Toronto, Ont. M4A 2R6. Olen tänulik iga-suguste andmete üle.

Piiskop KARL RAUDSEPP

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

ADVOKAADID

ANDRES OLVET,
LL.B.
Advokaat-notar
Bigelow, Hendy, Shirer & Uukkivi
789 Don Mills Rd.
Tel. 429-3110

Leiti uued Amazonase metsarahvad

Brasiilias avastati Amazonase ürgdzhunglites kaks uut indiaani suguharu, millist senini ei ole tuntud ja millistel ei ole olnud tsivilisatsiooniga mingit kontakti.

Brasiilia Indiaanifondi eriteadlased kohtasid Amazonase keskjooksu piirkonnas äkki kokku sõjamaalingus indiaanlastega, kes käitusid ähvardavalt ega lasknud teadlastegruppi ligidale.

Viimased võisid vaid konstateerida, et selliseid sõjamaalinguid nad polnud ühegi Amazonas rahva juures varem näinud.

Ekspeditsioon oli varem avastanud veel ühe senitundmatu indiaani rahva. Dzhunglielanikud olid alasti ja mehed olid relvastatud vibude ja nooltega.

EPL

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$60.—	$80.—
Poolaastas	$34.—	$44.—
Veerandaastas	$18.—	$23.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
Aastas $111.—, poolaastas $60.— ja veerandaastas $31.—
USA-s:
Aastas $115.—, poolaastas $62.— ja veerandaastas $32.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $140.—, poolaastas $75.— ja veerandaastas $40.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi.
Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata
VABA EESTLANE
120 A Willowdale Ave., Willowdale, Ont. M2N 4Y2

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates ..... 19..... Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga.
(Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi: .....
Aadress: .....
.....
.....

Murray E. Newbigging Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 29. septembril 1987 — Tuesday, September 29, 1987

Pensionäride Klubi kokkutulek Eesti Majas 17. septembril 1987. Foto: VE

Algkooliõpetajate streik jatkub

Läbirääkimised algkooliõpetajate ametiühingu ja Metro Toronto koolivalitsuse vahel on katkenud ja ei teata, millal neid jatkatakse. Vähepeal on koolilapsed juba neljandat päeva (reedel) ilma kooliõpetuseta, kuna õpetajad marsivad plakatitega 450 Toronto algkooli ees. Teisipäeval ilmus ainult 30 protsenti Toronto 157.000 algkooliõpilasest kooliklassidesse, kus koolidirektorid (principals) ja abiõpetajad püüavad laste *hulgas korda pidada ja neid* lõbustada. Suurem osa lapsi — ilmselt need kelle vanemad töötavad täieajaliselt — hulguvad ringi plazadel ja muudes avalikes kohtades. Kinodes müüdavate päevapiletite arv on kolmekordistunud; samuti on arreteeritud noorukite arv, kes poevargusi toime panevad, rohkem kui kahekordistunud.

Wintario

THURSDAY SEPTEMBER 24, 1987

NUMBERS	No. OF PRIZES	PRIZE VALUE
⊛733485	1	$200,000
733485	3	100,000
·33485	36	1,000
··3485	360	100
···485	3,600	10
73348·	36	1,000
7334··	360	100
733···	3,600	10
·00214	40	1,000
00214·	40	1,000
8389··	400	100
·8389·	400	100
··8389	400	100
871···	4,000	10
·871··	4,000	10
··871·	4,000	10
···871	4,000	10

1 | 8 In order, in any position. WIN'FALL 200,000 PRIZES 5 FREE TICKETS

Teadaanne Soomepoistele

Palume kõiki Soomepoisse, kes on saanud haavata kas Talve- või Jatkusõjas võtta ühendust Soomepoiste Klubi Torontos juhatusega võimaliku toetuse saamise selgitamiseks. Andmed tuleb esitada enne 1. nov. 1987. Helistada 241-4050 või 283-8513.

Soomepoiste Klubi peakoosolek toimub 11. okt. 1987 Peetri kiriku väikeses saalis algusega kell 13. Sellele järgneb Mannerheimi elulugu käsitava filmi vaatamine (pikkus 1 tund 20 minutit). Lotad pakuvad kohvi.

Sündmuste kalender

- *Neljap., 1. okt. kuni laup., 31. okt. EKKT XXXII Sügisaastanäitus. Northern District Library — Stairwell Gallery, 40 Orchard View Blvd., Toronto.*
- *Reedel, 2. okt. kell 8 õ. Toronto Eesti Majas SÜGISSIMMAN II — Klubiõhtu.*
- *Laupäeval, 3. okt. kell 5 õ. Toronto Eesti Majas SÜGISSIMMAN II — Estofest.*
- *Pühapäeval, 4. okt. kell 3 p.l. Toronto Eesti Majas SÜGISSIMMAN II — Brunch.*
- *Pühapäeval, 4. okt. pärast jumalateenistust Peetri kirikus Oskar Lutsu 100. a. juubeli pühitsemise pärastlõuna.*
- *Teisipäeviti 6., 13. ja 20. oktoobril kell 7.30 õ. Tartu College'is prof. Hain Rebase loengute sari „Valitud peatükke Eesti ja Põhjamaade ajaloost".*
- *Lembit Sootsi kunstinäitus 13—24. oktoobrini, The Gallery, College Park (Yonge & College). Avamine 15. okt. kella 5—9 p.l.*
- *Laupäeval, 24. okt. kell 7.30 õ. Eesti Majas T. E. Skaudisõprade Seltsi Kotkajärve Sügispidu.*

Filatelistidele

Toronto Eesti Filatelistide Selts alustab sügise tulekuga oma 1987/88 hooaega. Esimene kokkutulek toimub neljapäeval, 1. oktoobril Eesti Maja klassiruumis nr. 9, algusega kell 7 õhtul. Ja edaspidi on vahtusõhtud endisel viisil iga kuu esimesel neljapäeval.

Kõik asjahuvilised on teretulnud!

Vabakaubanduse läbirääkimised katkestati

OTTAWA (AP-CP) — Peaminister Brian Mulroney kinnitab, et vabakaubanduse läbirääkimised USA-ga jatkuvad ainult siis, kui sealt poolt järelandmisi tehakse. Kanada valitsuse esindaja neil läbirääkimistel, Simon Reisman, lahkus möödunud kesknädalal konverentsilt ja lendas tagasi Kanadasse. „Mis puutub minusse, siis on läbirääkimised möödas," ütles ta. Vaidlusaluseks oli rohkem kui 170 miljardi dollari väärtuses vahetuskaupa, mis igal aastal üle USA-Kanada piiri läheb. USA esindaja Clayton Yeutter ütles, et ta kahetseb Reismani minemajalutamist ja loodab, et läbirääkimised jatkuvad. Kuid oma Ottawa sõnavõtus ütles Mulroney, et kuigi läbirääkimised on juba 18 kuud kestnud, ei ole suudetud kokku leppida tülide lahendamise küsimuse (arbitration) üle. Kanada läheb ainult siis konverentsilaua äärde tagasi, kui on selge et USA kavatseb järeleandmisi teha, väitis peaminister Mulroney.

Lühiuudised

HANOVER (UPI) — Belgia sõjajõudude „Leopard" tank põrkas siin kokku sõiduautoga, surmates 41-aastase autojuhi. Belglased võtavad osa NATO sõjajõudude manöövritest, milles osaleb rohkem kui 100.000 sõdurit mitmelt maalt, muu-hulgas ka prantslased, kelle sõjavägi otseselt NATO alla ei kuulu. Ameeriklasi olevat seal tervelt 50.000.

Bibliograafia Klubi alustas oma sügise-talve hooaega

Peale vaikset suvist perioodi on Toronto Bibliograafia Klubi taas aktiivselt tegutsemas mitmesuguseil aladel.

Eelmisel aastal peamiseks ülesandeks olnud Tartu Instituudi Arhiivi mitmesuguseil eriülesandeil tegutsenud tööperiood on juba uuesti alanud. Jatkub kartoteegi korraldamine, uute raamatute katalogiseerimine, duplikaatide korrastamine, ajakirjade sisuregistrite tegemine ja palju muud. Tööd jatkub kõigile klubi liikmetele ja veel enamgi! Liikmeskonna suurendamisega on kavas korraldada mitmes grupis töötamine. See töö on huvitav ja lisaks teenib see eestluse huvisid, andes igale klubi liikmele võimalusi töötada erialaliselt soovi järele kas-või kodus.

Bibliograafia Klubi sihiks ja ülesandeks on koguda, talletada, organiseerida meie rahvuskultuuri varasid, et need oleksid kättesaadavad kõigile, ja säilitada neid tulevasiks päeviks. Klubi on nõus kaasa aitama üksikisikute ja organisatsioonide arhiivide loomisele. See on eriti oluline ja klubi poolt kergesti teostatav, kuna liikmeskonda kuuluvaid selle ala eriteadlasi on koondunud mitmeid. Ka teistel eesti arhiividel on klubi kaasabi võimalik saada, kui selleks on neil tarvidust.

Klubi on oma tegevuse kõrvalharuna korraldanud mitmeid kultuurilisi üritusi, millest meeldejäädav oli Miina Härma õhtu. See oli näiteks, et klubi tahab esile tõsta meie kultuuri alal eriti silmapaistvaid loovaid isikuid. Klubi võitis selle õhtuga usalduse ja mitmed liitusid klubi tööga. Vana-Andrese kogudus andis lahkelt oma ruume kasutada, mis oli oluliseks kaasabiks.

Esimese selle hooaja ürituseks on eripealelõuna „100 aastat Oskar Lutsu sünnist", mis toimub Peetri kiriku kõrvalsaalis 4. okt. 1987 kl. 12.30. Kogudus on võimaldanud ruumide kasutuse ja kohvilaua eest hoolitseb koguduse naisring. Eeldatav puhastulu on lubatud kohvilaua korraldajale.

Kui Miina Härma õhtul esines mõni klubi liige, siis on sellel korral rakendatud enam klubi „omarahvast".

Kava koostajaks on pr. Aksella Lokk, kavas esitatakse katkeid „Kevadest" ja „Tootsi pulmadest", katke Valve Saretoki artiklist „Tänu rõõmu eest". Lühikese ülevaate O. Lutsu elust ja loomingust esitab A. Lokk. Kuuldemänguna esitatakse „Pärijad".

Peetri Koguduse Naisring ja Bibliograafia klubi ootavad kõiki O. Lutsu sõpru tema sündimise päeva märkivale pealelõunale 4. okt. s.a. kl. 12.30 Peetri kiriku kõrvalsaali!

Eesti Algkooli

(Algus lk. 1)

Rootsis ja Inglismaal, siin on mõeldud nende maade regulaarsed koolid, on juba mõnda aega kasutanud lastevanemate kaasabi õpilaste lugemisoskuse suurendamiseks.

Meiegi õpilaste eesti keele lugemisoskuse korraliku omandamisega on kohati suuri raskusi. Lugemine on lapsele eriti tähtis. Eriti eesti keeles lugemine, mille kaudu laps õpib uusi sõnu ja mõisteid, mida ta tavaliselt oma igapäevases kõnes ei kasuta.

Lastevanemad, vanavanemad ja teisedki lähedased asjahuvilised on suur jõureserv lisaks õppetööle eesti koolis. Kui iga päev loetakse lapsevanema või mõne teise asjahuvilise abil 10 minutit eestikeelset teksti ja samas selgitatakse ka tundmatuid sõnu, siis seniste kogemuste järgi võib sellest tööst loota suurt tulu õpilaste lugemisoskusele ja paremale eesti keele omandamisele.

Need lastevanemad, kelle lapsed käivad keskkoolis, on teadlikud, et hr. Marten on seal sellise süsteemi juba sisse seadnud. Kavatseme seda ka täienduskoolis teha ja loodame, et lastevanemad sellesse heatahtlikult suhtuvad ja oma abiga kaasa aitavad.

Õpetajad on juba asunud sobiva lugemismaterjali leidmisele vastavalt õpilaste vanusele ja arengutasemele. Loodame, et saame sellega ligema paari nädala jooksul alustada. See on lisaks tavalisele õppetööle ja õpilaste edukus märgitakse tunnistusel vastava hindega.

Õpetajaskonnas meil sellel õppeaastal muudatusi ei ole. Pärast hümni laulmist lähevad kõik õpilased klassidesse, kus toimub registreerimine.

Klassijuhatajad on järgmised:

1. klass — klassijuhataja Merike Marten (klassituba nr. 15), 2.klass — klassijuhataja Ene Lüdig (klassituba nr. 12), 3. klass — klassijuhataja Elfriede Luhse (klassituba nr. 14), 4. klass — klassijuhataja Ene Lüdig (klassituba nr. 11), 5. klass — klassijuhataja Hella Leivat (klassituba nr. 13), 6. klass — klassijuhataja Ludvig Luide (klassituba nr. 10).

Kui leidub õpilasi, kes soovivad eriklassi registreerida, siis palun neid koguneda klassituppa nr. 9. Kui on küllalt õpilasi, siis avatakse ka eriklass sellel aastal.

Aktus lõppes hümni laulmise ja lipu väljaviimisega, mille järgi õpilasi registreerima asuti.

Vajatakse LAPSEHOIDJAT

6 kuusele tütrele meie kodus, Bayview ja Eglinton, 3—5 päeva nädalas. Helistada 486-7036 pärast kella 6 õ.

KALEVA KONDOMIINIUM

Lawrence & Victoria Park Ave.

Müüa 2 magamistoaga korter. 2 vannituba, pesuköök korteris. Pliit, külmutuskapp, pesumasin ja kuivataja.

Hel. õhtuti tel. 889-8903